

Så enkelt som möjligt för så många som möjligt

– samordning och digital samverkan

Betänkande av E-delegationen

Stockholm 2013

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2013:22

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss – hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice.

Omslag: Elanders Sverige AB.

Tryckt av Elanders Sverige AB.
Stockholm 2013

ISBN 978-91-38-23918-6
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Anna-Karin Hatt

Vid regeringssammanträdet den 26 mars 2009 bemyndigade regeringen statsrådet Mats Odell att tillkalla en delegation med uppdrag att samordna myndigheternas it-baserade utvecklingsprojekt och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning (dir. 2009:19). Delegationen fick den 25 mars 2010 ett tilläggsdirektiv (dir. 2010:32) med uppdrag om vidareutnyttjande av offentlig information och riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier.

Generaldirektören Mats Sjöstrand förordnades att vara ordförande i Delegationen för e-förvaltning (Fi 2009:01) från och med den 26 mars 2009. Längst bak i detta missiv finns en förteckning över delegationens övriga ledamöter, experter samt sekretariatet. Mats Sjöstrand entledigades den 1 augusti 2011, och generaldirektören Annika Bränström förordnades samma dag till delegationens nya ordförande.

Claes Thagemark anställdes som kanslichef från och med den 7 december 2009 till och med den 1 april 2012. Cecilia Bredenwall var t.f. kanslichef under perioden 1 april 2012 till och med 11 november 2012. Ewa Carlsson anställdes som kanslichef från och med 12 november 2012.

Delegationen har antagit namnet E-delegationen.

Delegationen överlämnade den 19 oktober 2009 sitt första betänkande *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86). Därefter har följande betänkanden redovisats:

- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning (SOU 2010:20)
- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. Under konstruktion – framtidens e-förvaltning (SOU 2010:62)
- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – En bit på väg (SOU 2011:27)

- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – vägen till effektivare e-förvaltning (SOU 2011:67)
- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – den mjuka infrastrukturen på väg (SOU 2012:18)
- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – förstärkt samordning av förvaltningsgemensamma tjänster (SOU 2012:68)

Delegationen överlämnar härmed sitt åttonde betänkande. *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – samordning och digital samverkan* (SOU 2013:22).

Delegationen fortsätter sitt arbete i enlighet med direktiven.

Stockholm i mars 2013

Annika Bränström

Angeles Bermudez-Svankvist

Leif Denneberg

Christina Gellerbrant Hagberg

Björn Jordell

Helena Lindberg

Therese Mattsson

Bengt Svenson

Staffan Widlert

Anders Danielsson

Dan Eliasson

Ingemar Hansson

Bengt Kjellson

Claes Ljungb

Per Mosseby

Katrin Westling Palm

/Ewa Carlsson

Homa Abdolrasouli

Cecilia Bredenwall

Karolina Brogan

Johan Bålman

Marit Dozzi

Björn Hagström

Mårten Janerud

Catharina Nyström

Anna Pegelow

Odd Sivertzen

Jan Sjösten

Lena Olofsson Warstrand

Patrik Åkesson

Förteckning över delegationens ledamöter och experter

Ordförande	Förordnad
Generaldirektör Annika Bränström ¹	2011-08-01

Ledamöter

Generaldirektör Angeles Bermudez-Svankvist	2009-03-26
Generaldirektör Anders Danielsson	2012-04-23
Generaldirektör Leif Denneberg	2012-09-01
Generaldirektör Dan Eliasson	2009-09-01
Generaldirektör Christina Gellerbrant Hagberg	2011-03-03
Generaldirektör Ingemar Hansson	2010-04-20
Riksarkivarie Björn Jordell	2010-05-01
Generaldirektör Bengt Kjellson	2011-08-01
Generaldirektör Helena Lindberg	2009-03-26
Generaldirektör Claes Ljungh	2009-03-26
Generaltulldirektör Therese Mattsson	2011-08-15
Avdelningschef Per Mosseby	2013-01-01
Rikspolischef Bengt Svenson	2009-03-26
Generaldirektör Katrin Westling Palm	2010-04-20
Generaldirektör Staffan Widlert	2009-03-26

Experter

Ämnesråd Magnus Enzell	2009-04-14
Ämnessakkunnig Anneli Hagdahl	2011-08-01

Tidigare ledamöter och experter

Generaldirektör Mats Sjöstrand (ordf.)	2009-03-26 – 2011-07-31
Överdirektör Roland Höglund (expert) ²	2009-04-14 – 2010-12-31
Projektchef Lennart Jonasson	2012-01-01 – 2012-12-31
Generaldirektör Stig Jönsson	2009-03-26 – 2011-04-30
Generaldirektör Adriana Lender	2009-03-26 – 2011-09-30
Riksarkivarie Tomas Lidman	2009-03-26 – 2010-04-30
Generaldirektör Christina Lugnet	2009-03-26 – 2012-08-09
Generaldirektör Mats Persson	2009-03-26 – 2012-08-31
Generaltulldirektör Karin Starrin	2009-03-26 – 2010-12-31
Verkställande direktör Håkan Sörman	2009-03-26 – 2011-12-31
Generaldirektör Kerstin Borg Wallin	2010-04-20 – 2011-03-02

¹ Annika Bränström har varit ledamot i delegationen sedan 2009-03-26, innan hon förordnades till ordförande.

² Roland Höglund entledigades som expert fr.o.m. den 10 maj 2010 och anställdes samma dag som kommittésekreterare. Anställningen varade till och med den 31 december 2010.

Förteckning över delegationens sekretariat

Sekretariatet

Ewa Carlsson (Kanslichef)	2012-11-12
Homa Abdolrasouli	2012-10-01
Cecilia Bredenwall	2011-09-01
Karolina Brogan	2012-10-01
Johan Bålman	2010-03-08
Marit Dozzi	2009-10-01
Björn Hagström	2011-11-01
Mårten Janerud	2010-08-16
Catharina Nyström	2012-10-15
Anna Pegelow	2012-05-01
Odd Sivertzen	2013-01-07
Jan Sjösten	2012-01-01
Lena Olofsson Warstrand	2010-02-01
Patrik Åkesson	2012-11-01

Tidigare anställda i sekretariatet

Maximilian Amormet ³	2009-05-01 – 2012-08-08
Anneli Hagdahl	2010-03-01 – 2011-07-31
Peter Krantz	2009-11-16 – 2011-11-24
Eva Sartorius	2010-01-01 – 2011-04-30
Claes Thagemark	2009-12-04 – 2012-04-01

³ Tidigare Dano Kostovski.

Innehåll

Sammanfattning	11
1 Delegationens uppdrag	13
1.1 Delegationens uppdrag	13
1.2 Delegationens arbete	14
1.3 Delegationens arbetsformer	15
1.4 Framtiden för e-förvaltning	15
2 Samordning av förvaltningsgemensamma tjänster	17
2.1 Bakgrund	17
2.2 Program för samordningen av E-delegationens förvaltningsgemensamma tjänster	18
Utvecklingsinsatser som ingår i programmet	18
2.3 Övriga utvecklingsinsatser utanför programmet	21
Effektiv it-drift	21
2.4 Arkitektur för digital samverkan	22
Vägledning för digital samverkan	24
Tjänstekatalogen	25
2.5 Informationssäkerhet	25
3 Övriga aktiviteter	27
3.1 Kommunikationsaktiviteter	27
3.1.1 Delegationens kommunikationsstrategi	27
3.1.2 Seminarier, mässor och workshops	28
3.1.3 Webb och sociala medier	29

3.2	Uppföljning av myndigheternas arbete.....	30
	Uppföljning av EU-ländernas arbete med e-förvaltning	31
	Nationell uppföljning av myndigheternas arbete med e-förvaltning	31
3.2.1	Sammanställning av nationella e- förvaltningsprojekt	32
3.3	Nya och uppdaterade vägledningar	32
3.3.1	Vägledning för vidareutnyttjande av offentlig information.....	32
3.3.2	Vägledning för webbutveckling	33
3.3.3	Juridisk vägledning för verksamhetsutveckling inom e-förvaltningen	33
3.3.4	Koncernstöd.....	34
3.4	It-standardiseringsarbetet och internationella frågor	35
3.4.1	It-standardisering.....	35
3.4.2	Internationella projekt.....	35
3.5	Externa aktiviteter som påverkar delegationens uppdrag	36
3.5.1	Regeringens e-förvaltningsstrategi	36
3.5.2	Öppnadata.se – en portal för innovation.....	37
3.5.3	E-legitimationsnämnden.....	37
3.5.4	Utvecklingsmyndigheter	38
3.5.5	SKL:s handlingsplan Digitala vägen till morgondagens välfärd.....	43
3.5.6	Digitaliseringskommissionen.....	44
3.5.7	Innovationsrådet	45
3.5.8	Informationshanteringsutredningen.....	45
3.5.9	Uppgiftslämnarutredningen	47
3.5.10	Statens servicecenter	49

Bilagor

Bilaga 1. Kommittédirektiv 2009:19	51
Bilaga 2. Tilläggsdirektiv 2010:32	63
Bilaga 3. Bakgrundsmaterial.....	67

Sammanfattning

E-delegationens uppdrag är att koordinera och driva på e-utvecklingen i offentlig sektor. Målen är att arbetet ska leda till en enklare vardag för privatpersoner och företag och till en effektivare och öppnare offentlig verksamhet. För att kunna nå målen behöver offentlig sektor samverka.

Delegationens arbete har nu kommit in i en operativ fas. Flera tjänster och insatser som förenklar vardagen för privatpersoner och företag, effektiviserar offentlig sektor och som kan användas av många myndigheter och kommuner (till exempel en säker e-post-tjänst för myndighetspost, digitala fullmakter) är på god väg att realiseras.

En viktig erfarenhet av det arbete som hittills bedrivits för att ta fram gemensamma tjänster och insatser är att samordning bör finnas, men bara när det behövs. Därför har E-delegationen inrättat ett program för samordning av delegationens förvaltningsgemensamma tjänster (SOFT). Syftet med programmet är att genom stöd till utvecklingsinsatserna säkra att de avsedda nyttorna uppnås. För att underlätta samverkan har ett förslag till ett gemensamt metodstöd tagits fram och kommer att utvärderas efter hand. De utvecklingsinsatser som ingår i delegationens programsamordning är följande:¹

- Mina meddelanden
- Min ärendeöversikt
- Mina fullmakter med de ingående delarna Fullmaktsnod, Ställföreträdartjänst och Visningstjänst
- E-arkiv och e-diarium
- Effektiv informationsförsörjning

Andra sätt som delegationen arbetar för att underlätta samverkan och förenkla vardagen för privatpersoner och företag, är att ta fram

¹ Se närmare beskrivning om utvecklingsinsatserna i avsnitt 2.2.

en målbild hur det digitala mötet mellan offentlig sektor och privatpersoner och företag kan se ut i framtiden. Ett antal förslag bereds för närvarande. Samtidigt pågår ett arbete med att ta fram en målarkitektur för förvaltningsgemensamma tjänster.

E-delegationen ska ta fram vägledningar som ska stödja förvaltningen. Totalt har elva vägledningar tagits fram eller vidareutvecklats. Sedan förra betänkandet har delegationen beslutat om en vägledning för vidareutnyttjande av offentlig information. Den innehåller två huvudsakliga rekommendationer: att information bör publiceras fritt utan avgifter och krångliga licenser på myndighetens eller kommunens webbplats och att information bör lämnas ut elektroniskt på begäran. Utöver det innehåller vägledningen en bra genomgång av den juridiska situationen.

En nationell strategi och en handlingsplan för interoperabilitet (digital samverkan) har tagits fram, vilken utgår från den europeiska strategin för interoperabilitet. En ny version av Vägledning för automatiserad samverkan har fastställts och har fått det nya namnet *Vägledning för digital samverkan*.

1 Delegationens uppdrag

1.1 Delegationens uppdrag

Vid regeringssammanträdet den 26 mars 2009 beslutade regeringen att tillkalla en delegation med uppdrag att samordna myndigheternas it-baserade utvecklingsprojekt och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning. Delegationens uppdrag framgår av kommittédirektivet (dir. 2009:19), *bilaga 1*. Delegationen antog namnet E-delegationen. En sammanställning över delegationens ledamöter, arbetsgrupp, expertgrupper, referensgrupp samt sekretariat finns på delegationens webbplats.² Delegationens uppdrag sträcker sig över en längre tid och ska slutredovisas den 31 december 2014. Delbetänkanden ska under mellantiden lämnas två gånger per år, 20 mars och 1 oktober.

Delegationen delredovisade sitt uppdrag för första gången i oktober 2009 i betänkandet *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86). En remissammanställning (Fi2009/6838) finns publicerad på delegationens webbplats. I mars 2010 redovisades delegationens andra betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning* (SOU 2010:20). Den 25 mars 2010 fick delegationen ett tilläggsdirektiv (dir. 2010:32), *bilaga 2*, som omfattar främjande och samordning av myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av offentlig information (PSI-direktivet), samt att ta fram riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier³. I oktober 2010 lämnade delegationen sin tredje delredovisning, *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. Under konstruktion – framtidens e-förvaltning* (SOU 2010:62) och i mars 2011 den fjärde delredovisningen, *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – En bit på väg* (SOU 2011:27). I oktober 2011 lämnades det femte

² www.edelegationen.se

³ En första version av *Riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier* publicerades den 30 december 2010.

betänkandet *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – vägen till effektivare e-förvaltning* (SOU 2011:67). I mars 2012 överlämnades det sjätte betänkandet *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – den mjuka infrastrukturen på väg* (SOU 2012:18). I oktober 2012 överlämnades det sjunde betänkandet *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – förstärkt samordning av förvaltningsgemensamma tjänster* (SOU 2012:68).

Detta betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – samordning och digital samverkan* (SOU 2013:22) innehåller delegationens åttonde delredovisning av uppdraget.

1.2 Delegationens arbete

Sedan det sjunde betänkandet (SOU 2012:68) har delegationen haft tre delegationssammanträden. Delegationens arbetsgrupp har haft sammanträde vid sex tillfällen. Arbetet fortsätter i de expertgrupper och utskott som bildats kring särskilda frågor. Samverkan fortsätter med referensgruppen, olika samråds- och samverkansmyndigheter och andra organisationer. It-standardiseringsrådet är vilande i avvaktan på en omdaning av uppdraget. Standardiseringsinstitutet SIS har på uppdrag av delegationen genomfört en behovsanalys av uppdraget och ska fortsätta med en fördjupad analys. Den fördjupade analysen kommer att vara klar i slutet av mars. Mer information om uppdraget kring It-standardiseringsrådet finns på E-delegationens webbplats.

Delegationen har löpande kontakter med företrädare för departement och den offentliga förvaltningen (myndigheter, kommuner och landsting m.fl.) samt intresseorganisationer. Delegationen deltar i såväl nationella som internationella konferenser om e-förvaltning och it-standardisering.

Delegationen eftersträvar transparens i sitt arbetssätt och brukar normalt publicera utkast till olika dokument, t.ex. vägledningar, på delegationens webbplats och sociala medier, som är öppna för synpunkter. Delegationen använder sociala medier för att nå ut med information och ta emot synpunkter på delegationens arbete.

Delegationen har lämnat synpunkter på ett antal remisser från regeringen.

Uppföljning av delegationens arbete görs regelbundet och publiceras på delegationens webbplats. Den ger en inblick i pågående arbete och förstudier/projekt som har initierats sedan 2009.

1.3 Delegationens arbetsformer

E-delegationens arbetsformer utgår från att delegationens ledamöter leder processerna från initiativ till beslut. Detta skapar en stark koppling mellan delegationens vilja och det arbete som genomförs av delegationens arbetsgrupp, sekretariat, arbetsutskott och expertgrupper. Delegationen har därför tillsatt delegationsutskott (DU) för att omhänderta processerna.

Delegationsutskottens arbete

Inledningsvis tillsatte delegationen fyra delegationsutskott för att hantera olika specifika områden, t.ex. frågor kring strategiska förstudier, koppling till digitala agendan, hantering av delegationens betänkanden och samverkan mellan statliga myndigheter och kommuner/landsting. Under hösten 2012 har delegationsutskottens arbete förändrats och renodlats till att i stället bli två utskott. Det ena delegationsutskottet (DU1) fungerar som styrgrupp till delegationens strategiska förstudier och projekt inom ramen för programmet (se vidare beskrivning i avsnitt 2). Det andra delegationsutskottet hanterar bland annat samverkan inom plan- och byggprocess, och leds av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

1.4 Framtiden för e-förvaltning

E-delegationen är ingen permanent myndighet utan ska enligt direktiven upphöra vid utgången av 2014. Det anges i direktivet att ”ett förslag till hur arbetet kan föras vidare i ett längre perspektiv lämnas senast den 20 mars 2014”.

Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning ställer tydliga krav på att statsförvaltningen behöver utveckla sin förmåga att samverka över befintliga gränser (geografiska, organisatoriska, juridiska, funktionella, tekniska, administrativa, kulturella). De enskilda myndigheterna har det primära ansvaret för att leva upp till regeringens mål och strategi. Av avgörande betydelse är de förutsättningar och krav som myndigheterna ges vad gäller möjligheter till samverkan för att använda gemensamma lösningar i stället för att lösningar utvecklas av var och en för sig. Även sam-

verkan med kommunal och landstingskommunal verksamhet är nödvändig, då de svarar för en stor del av dialogen mellan medborgare och företagare. Därför måste de samverkanslösningar som tas fram inom staten även kunna användas av kommuner och landsting. För överskådlig tid behövs det en funktion vilken agerar som katalysator och koordinerar att initiativ och uppdrag kopplade till digital samverkan genomförs i linje med regeringens intentioner.

Med detta som utgångspunkt har nu E-delegationen påbörjat arbetet med att ta fram ett förslag hur arbetet kan föras vidare i ett längre perspektiv och har för avsikt att presentera detta förslag i nästa betänkande.

2 Samordning av förvaltningsgemensamma tjänster

2.1 Bakgrund

E-delegationen har i uppdrag att koordinera e-förvaltningsprojekt som är av strategisk natur. Behovsanalyser som genomförts riktade till privatpersoner och företag visar att, oavsett vilken livshändelse användaren befinner sig i, har han eller hon behov av förvaltningsgemensamma tjänster. Om dessa tjänster används av flera myndigheter och kommuner blir nyttan stor både för användaren och för offentlig sektor.⁴ E-delegationen har därför tagit initiativ till utvecklingen av flera tjänster och insatser riktade mot privatpersoner och företag som ska kunna användas av flera myndigheter, landsting och kommuner. En viktig förutsättning för att de gemensamma tjänsterna och insatserna ska ge förväntad nytta är att de kan samspela med varandra. Därför behövs samordning, men bara när det behövs. E-delegationen har därför startat ett samordningsprogram och utvecklat ett arkitekturramverk som ska skapa förutsättningar, ge riktlinjer och göra det enklare att ta fram förvaltningsgemensamma tjänster. En stor fördel med detta arbete är att kunna dra nytta av erfarenheter inom olika områden.

Detta arbete omfattar bland annat

- etablering av programmet för samordning och de ingående samordningsområdena och
- publicering av en ny vägledning för digital samverkan.

I arbetet med riktlinjerna utarbetas bl.a. förslag på en framtida målbild för det digitala mötet, ett arkitekturramverk för samverkan samt ett nationellt interoperabilitetsramverk (digital samverkan).

Ovanstående arbete beskrivs närmare i avsnitten nedan.

⁴ Se avsnittet 2.2 för mer utförlig beskrivning av förvaltningsgemensamma initiativ.

2.2 Program för samordningen av E-delegationens förvaltningsgemensamma tjänster

E-delegationen har börjat bygga upp ett program för samordning av E-delegationens förvaltningsgemensamma tjänster (SOFT). Syftet är att samordna och kvalitetssäkra förvaltningsgemensamma utvecklingsinsatser så att insatserna är efterfrågade, skapar en enklare vardag för privatpersoner och företag och en högre kvalitet och effektivitet i offentlig sektor. Fokus för programmet är att genom stöd till utvecklingsinsatserna säkra att de önskade nyttorna med utvecklingen uppnås.

Programmet har arbetat vidare med att etablera struktur och arbetssätt. I detta ingår att definiera en första version av en gemensam utvecklingsprocess för samverkan samt att specificera kritiska samordningsområden med tillhörande checklistor och mallar. Den gemensamma utvecklingsprocessen och samordningsområdena utgör basen för samordning av de i programmet ingående utvecklingsinsatserna. På motsvarande sätt utgör programmet även en stödjande funktion. Samordningsområdena är:

- Arkitektur (se avsnitt 2.4)
- Rättsliga förutsättningar
- Informationssäkerhet
- Behovsdriven utveckling
- Nyttorealiserings
- Förvaltning
- Återanvändning och erfarenhetsöverföring
- Kommunikation
- Finansiering/Resurser

Utvecklingsinsatsernas behov av samordning, riktlinjer och stöd ger löpande nya erfarenheter för att utveckla ett gemensamt arbetssätt. Det arbetssätt som utvecklas inom programsamordningen lägger också grunden för ett beprövat arbetssätt som kan användas även i framtiden.

Utvecklingsinsatser som ingår i programmet

De utvecklingsinsatser som ingår i programmet för samordning av förvaltningsgemensamma tjänster är *Mina meddelanden*, *Min ärendeöversikt*, *e-Arkiv* och *e-Diarium (eARD)*, *Effektiv informa-*

tionsförsörjning samt *Mina fullmakter* med de ingående delarna *En elektronisk fullmaktsnod inom försäkringsområdet*, *Nationellt ställföreträdarregister* och *Visningstjänst fullmakter*. Samtliga dessa utvecklingsinsatser har av E-delegationen prioriterats som viktiga byggstenar i utvecklingen av förvaltningsgemensamma lösningar.

För närvarande pågår E-delegationens verksamhetsplaneringsarbete vilket kan komma att resultera i att programmet utökas till att omfatta även andra prioriterade utvecklingsinsatser de kommande åren.

Mina Meddelanden

Mina meddelanden är en tjänst som förmedlar säkra elektroniska meddelanden från offentlig sektor till privatpersoner och företag. Myndighetsmeddelanden lämnas till en säker brevlåda och mottagaren meddelas via e-post eller sms att denne med hjälp av e-legitimation kan logga in i brevlådan för att läsa meddelandet. Skatteverket är ansvarig myndighet. Genomförande och införande pågår, prioriterat är att ta fram en anslutningsplan för E-delegationens myndigheter. Hemställan om förordningsförändring för att tydligt inkludera kommuner och landsting är inlämnad till Regeringskansliet.

Min ärendeöversikt

Min ärendeöversikt är en förstudie som har presenterat förslag på hur privatpersoner och företag kan få en samlad överblick över sina ärenden med offentlig sektor. Ett fördjupat utredningsarbete har konstaterat en möjlig återanvändning av lösningen för Mina meddelanden.

Mina fullmakter

Mina fullmakter är en förstudie som har presenterat förslag på en tjänst som ska göra det enklare för privatpersoner att få en översikt över sina utfärdade fullmakter, att skapa nya fullmakter och att se vilka fullmakter som utfärdats av andra gällande en själv. Förstudien presenterades i maj 2012 och det fortsatta arbetet omfattar nu tre delar:

Fullmaktsnod försäkring (färdledare Pensionsmyndigheten)

Förstudien *En elektronisk fullmaktsnod inom försäkringsområdet* färdigställdes i januari 2013. I förstudien föreslås att fullmaktsnoden bör etableras som ett fristående bolag med samtliga typer av aktörer som varit involverade i förstudien dvs. försäkringsbolag, försäkringsförmedlare, valcentraler och myndigheter, som partners. Pensionsmyndigheten har sagt sig vara beredd att finansiera etableringen av en nod. Som första steg i etablering av försäkringsnoden föreslås att en ägar- och styrningsmodell etableras som kan accepteras av samtliga aktörer. När så är gjort föreslås ett genomförande-projekt som bl.a. ska leverera teknisk kravspecifikation, upphandla systemleverantör samt lösa organisations- och bemanningsfrågor. Förslagen bereds nu av styrgruppen, tillika styrelsen för minpension.se.

Nationellt ställföreträdaregister (färdledare Pensionsmyndigheten)

Förstudien är färdigställd januari 2013. Förstudien har funnit att det finns ett stort behov av en förbättrad hantering hos myndigheter, kreditupplysningsföretag, banker och apotek av ställföreträdare-beslut gällande god man, förordnad förmyndare och förvaltare. Mot bakgrund av detta föreslås därför att ett nationellt ställföreträdaregister etableras. Enligt förstudien förutsätter det ett flertal författningsändringar samt en att ny registerförfattning införs som ger rätt att behandla personuppgifter för att skapa och administrera ett ställföreträdaregister. Vidare konstateras att i registerförfattning måste även skyldighet att lämna ut uppgifter samt rätt att ta emot uppgifter regleras.

Visningstjänst för fullmakter (färdledare Bolagsverket)

En initial analys av behov och teknisk realiserbarhet pågår. En huvudstudie beräknas starta i mars 2013.

Effektiv informationsförsörjning

Förstudien *Effektiv informationsförsörjning* presenterade en rapport i maj 2012. Förstudien syftar till att förenkla det elektroniska informationsutbytet i samband med handläggning av ekonomiskt bistånd. Berörda aktörer avses bli kommuner, statliga myndigheter och a-kassor.

I dag hanteras det mesta av informationsflödet manuellt via brev, fax eller telefon när handläggaren ska kontrollera den sökandes uppgifter hos myndigheter och a-kassor. Effektivitetsvinsterna, bestående av uteblivna telefonförfrågningar som frigör resurser, beräknas vara avsevärda för både myndigheter och kommuner.⁵

I förstudien föreslås att handläggarna på ett enkelt och säkert sätt kan hämta information om den sökande på elektronisk väg.

Lösningen utvecklas för att i framtiden även fungera för andra kommunikationsflöden. CSN, som är färdledande myndighet, bedriver det fortsatta arbetet med att planera genomförandet.

e-Arkiv och e-Diarium (eARD)

e-Arkiv och e-Diarium är ett genomförandeprojekt som syftar till att utarbeta förvaltningsgemensamma specifikationer (FGS) inom området e-arkiv och e-diarium. FGS:erna ska kunna användas av kommersiella aktörer, statliga myndigheter samt kommuner och landsting för att upphandla, utveckla och tillhandahålla e-tjänster för e-arkiv och e-diarium. I januari publicerades förslag på FGS:er för paketstrukturer för e-arkiv, leveranstyp ärendehantering och leveranstyp personal. Dessa FGS:er är nu ute på remiss. Riksarkivet är färdledande myndighet.

Inom SKL pågår ett arbete med att ta fram ett ramavtal som är baserat på de framtagna FGS:erna inom eARD-projektet. Ramavtalet kommer att erbjuda ett förenklat och gemensamt förfarande för kommuner, landsting och regioner att själva kunna införa, förvalta och utveckla ett e-arkiv.

2.3 Övriga utvecklingsinsatser utanför programmet

Effektiv it-drift

Varje år lägger staten ner stora summor på it-drift. I juni 2012 avslutades en förstudie som undersökte hur myndigheternas it-drift kan effektiviseras och ge förslag på lösningar.

I den första förstudien har man identifierat och beskrivit möjligheterna till effektivisering av myndigheternas it-drift över

⁵ Se även Riksrevisionens rapport *Informationsutbyte mellan myndigheter med ansvar för trygghetssystem* (RiR 2010:18).

departements- och myndighetsgränser och hur sådana lösningar kan utformas. Förstudien omfattar således både stat, kommun och landsting.

En ny och fördjupad förstudie pågår och beräknas bli klar till sommaren 2013. I denna förstudie analyseras möjliga driftsalternativ och förutsättningar för val av lösning.

Den tidigare förstudien finns publicerad på delegationens webbplats.

2.4 Arkitektur för digital samverkan

Interoperabilitet (digital samverkan) handlar om förmågan att knyta samman både verksamhet och teknik till digitalt samverkande tjänster för användare (privatpersoner och näringsliv). Interoperabilitet kan beskrivas i fyra olika perspektiv:

1. *Juridisk* – Fokus på rättsliga delar i samarbetet och utbytet, dels avseende själva utbytet men även med avseende på ändamålsenlig lagstiftning, förordning, föreskrifter och civilrättsliga avtal.
2. *Organisatorisk* – Koordinerade processer där flera organisationer samverkar för att uppfylla ett eller flera överenskomna resultat. Avser även förmågan att optimera den egna organisationen för extern samverkan.
3. *Semantisk* – Gemensam förståelse av betydelsen av begreppen och informationsbeskrivningarna som används vid informationsutbyte. Förståelsen för begreppen gör att det är möjligt att säkerställa att informationsutbytet får avsedd effekt.
4. *Teknisk* – Förmågan att tekniskt kunna utbyta information och tjänster på ett säkert sätt, och med den kvalitet som överenskommit.

Digital samverkan förutsätter att tre centrala roller samverkar vid informationsutbyte:

- Konsumenten som har behov av informationen och utnyttjar den.
- Producenten som tillhandahåller informationen och ansvarar för dess kvalitet och tillgänglighet.
- Begreppsägaren som ansvarar för definitioner av verksamhetens begrepp.

Delegationen har förstärkt arbetet med att utveckla en arkitektur för digital samverkan. Arbetet har hitintills bedrivits i två arbetsutskott. Bland annat är ett antal delmål identifierade och beskrivna enligt följande:

- Ta fram en förvaltningsgemensam modell som skapar förutsättningar för digital samverkan mellan myndigheter, kommuner och landsting.
- Skapa organisatoriska förutsättningar som tillgodoser det digitala samarbetet mellan myndigheter och företag respektive privatpersoner.
- Ta fram begreppskatalog som beskriver hur enhetlighet och förståelse ska uppnås vid informationsutbyte.
- Identifiera hur lösningar av bastjänster ska utformas och standardiseras för att uppnå samverkansförmåga.
- Identifiera och lyfta fram behov av att eventuellt anpassa lagstiftningen och rättslig praxis till förändrade samhällsbehov utan att ge avkall på den personliga integriteten.
- Ta fram arkitekturprinciper som stödjer regeringens målbild för en digitalt samverkande statsförvaltning.

Aktuell status av pågående arbete:

- En nationell strategi för interoperabilitet har tagits fram,⁶ vilken utgår från den europeiska strategin för interoperabilitet. Till den nationella strategin har en handlingsplan tagits fram, vilken beskriver ett antal aktiviteter som pågår under 2013 och 2014.
- En ny version av *Vägledning för automatiserad samverkan* har fastställts och har fått det nya namnet *Vägledning för digital samverkan*. Se närmare beskrivning nedan.
- Arbetet med att sammanställa och beskriva behov kopplade till offentlig sektors framtida digitala möten med privatpersoner och företag har presenterats i en slutrapport. Utifrån ett antal övergripande koncept har förslag sammanställts som just nu behandlas till grund för beslut om nästa steg.
- Arbetet med att beskriva en referensarkitektur för förvaltningsgemensamma tjänster har fortgått. Ett förslag på ramverk som

⁶ Nationell strategi för interoperabilitet (NSI), E-delegationen.

- innehåller arkitekturprinciper, stadsplaner (verksamhet och information) och förslag på inriktning för ett arkitekturstöd bereds inom E-delegationen under våren 2013.
- E-delegationen arbetar med målet att digital samverkan och digitalt informationsutbyte internt mellan myndigheter och mellan myndigheter och företag ska organiseras med ett minimum av tekniska och organisatoriska bindningar och beroenden. Den metod som E-delegationen förespråkar är konsekvent tillämpning av semantisk interoperabilitet. Semantisk interoperabilitet bygger på gemensam begreppsförståelse och publika standardiserade informationsutbytesmodeller. En arbetsgrupp med arbetsnamnet Semantisk interoperabilitet har bildats för att utarbeta förslag till regler för hur förvaltningsgemensamma begreppsbeskrivningar och informationsutbytesmodeller ska utformas och publiceras i en funktion som beskrivs med arbetsnamnet Vokabulärkatalog.
 - Ett arbete som kommer att påbörjas under första halvåret 2013 är att tillsammans med E-delegationens kommunikationsgrupp skapa informationskampanjer, utbildningspaket samt webbportal för interoperabilitet. Det är då av stor vikt att arbetet synkroniseras med övriga delar inom E-delegationen.
 - Avstämningar sker mellan SKL, Försäkringskassan och E-delegationen avseende SHS och RIV om bland annat nuvarande och kommande standarder. En ny version SHS 2.0 finns klar och är beslutat för publicering under mars 2013.⁷

Vägledning för digital samverkan

Arbetsutskottet för interoperabilitet har under det senaste året arbetat med att ta fram en ny version av den tidigare vägledningen för automatiserad samverkan. Den nya vägledningen byter namn till *Vägledning för digital samverkan* och fastställdes i mars 2013.

Den nya vägledningen innehåller bland annat avsnitt om styrande principer, konceptuell modell för digital samverkan, genomförande steg för steg samt överenskommelser.

⁷ RIV – Regelverk för Interoperabilitet inom Vård och omsorg. SHS – Spridnings- och HämtningsSystem.

Den tidigare versionen hade ett tydligt fokus på teknisk interoperabilitet. Den nya vägledningen vidareutvecklar de övriga nivåerna, främst den semantiska interoperabiliteten.

Syftet med vägledningen för digital samverkan är att ge beslutsfattare, utvecklare och förvaltare verksamma inom offentlig förvaltning en introduktion till effektiv digital samverkan.

Tjänstekatalogen

Tjänstekatalogens syfte är att vara en central tjänstekatalog för alla myndigheter och offentliga aktörer i Sverige. Den är även tillgänglig för företagare och entreprenörer i avsikt att stötta initiativ till utveckling och framtagande av nya tjänster inom den privata sektorn. I Tjänstekatalogen listas maskin till maskin-relaterade tjänster för informationsförsörjning över organisationsgränserna.

I den första versionen av Tjänstekatalogen erbjuds tjänster för återanvändning av offentlig information via olika typer av tekniska gränssnitt (API:er).

Arbetet med att samla in och publicera så många tjänster som möjligt i Tjänstekatalogen pågår fortfarande och fler aktörer från offentlig sektor uppmanas att ansluta sig.

Tjänstekatalogen är publicerad på E-delegationens webbplats.⁸

2.5 Informationssäkerhet

E-delegationen beslutade hösten 2012 att dels anta en strategi för informationssäkerhet i e-förvaltning, dels att tillsätta ett arbetsutskott för att hantera informationssäkerhetsfrågor. Strategin formulerar följande mål:

- Den enskilde känner tillit till att informationshantering i myndigheters, landstings och kommuners e-tjänster sker på ett sådant sätt att personlig integritet förenas med hög tillgänglighet, spårbarhet och riktighet.
- All informationshantering i e-förvaltning sker med de säkerhetsåtgärder som definieras utifrån risk- och sårbarhetsanalys samt informationsklassning.

⁸ Tjänstekatalogen kan också nås direkt via <http://tjanster.interoperabilitet.se>.

- En god säkerhetskultur och gemensamt regelverk finns så att information behandlas med samma krav på säkerhet oavsett vilken myndighet, vilket landsting eller vilken kommun som tillhandahåller eller använder en e-tjänst.
- Tydlig ansvarsmodell för styrning och uppföljning av informationssäkerhet inom e-förvaltning är etablerad på nationell nivå.
- Samhällsviktiga funktioner som stöds av e-tjänster upprätthålls även i krisläge. Detta förutsätter väl utvecklade metoder för kontinuitetsplanering.
- Processer finns inom e-förvaltningsarbetet för att skapa en nationell informationssäkerhetsrelaterad lägesbild.
- Informationssäkerhet i enlighet med informationens krav på skyddsnivå upprätthålls även då information kommuniceras till och från enskilda.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) leder arbetsutskottets arbete som därmed integreras med myndighetens uppdrag att samordna samhällets informationssäkerhet. Utskottet har vid sidan om det kontinuerliga arbetet att stödja delegationen uppgiften att leverera en modell för säkerhetsarbete i utvecklingsprocessen med mallar för vissa ingående aktiviteter, en handlingsplan på tre år (oavsett vilken organisationsform som väljs efter 2014) samt på längre sikt ett gemensamt regelverk för informationssäkerhet i e-förvaltning.

3 Övriga aktiviteter

3.1 Kommunikationsaktiviteter

3.1.1 Delegationens kommunikationsstrategi

Delegationen har sedan 2010 en kommunikationsstrategi som ses över varje år och vid behov revideras. Delegationens kommunikation ska

- stödja arbetet med att driva på och samordna e-utvecklingen inom offentlig sektor,
- stödja regeringens e-förvaltningsstrategi som beslutades i december 2012.

E-delegationen är inne i en mycket produktiv fas. Under 2013 kommer några av de utvecklingsinsatser som delegationen tagit initiativ till resultera i tjänster som riktar sig till privatpersoner och företag. E-delegationen har en viktig uppgift att inom offentlig sektor öka kunskapen om och nyttan med de förvaltningsgemensamma tjänsterna.

Ett program för samordning av förvaltningsgemensamma tjänster har startat under hösten 2012. Kommunikation är ett av samordningsområdena inom E-delegationens program. Arbetet inom området innebär främst att koordinera, stödja och följa upp de kommunikationsinsatser som planeras och pågår inom varje utvecklingsinsats. Det kan bland annat vara att säkerställa att myndigheterna tar fram gemensamma budskap och information till användarna av de förvaltningsgemensamma tjänsterna, så att användaren inte möts av olika information beroende på vilken myndighet han eller hon vänder sig till. Samordnad kommunikation mellan organisationerna ger också större effekt.

Delegationen har tagit fram ett förslag på framtida målbild för det digitala mötet och ett arkitekturramverk för samverkan. Dessa

behöver förankras och bli en gemensam målbild för offentlig sektor. Delegationen håller dessutom på att förbereda ett förslag på hur koordineringen av e-utvecklingen för myndigheter bör bedrivas efter att delegationens uppdrag upphört den 31 december 2014. Även detta förslag behöver förankras.

Utöver dessa aktiviteter har delegationen tagit fram en rad vägledningar som behöver spridas och implementeras i offentlig sektor.

Kommunikationsmålen för delegationen fram till 2014 är därför att

- öka kunskapen kring målbilden för det digitala mötet och det gemensamma arkitekturramverket,
- öka kunskapen om och anslutningen till de förvaltningsgemensamma tjänsterna,
- förankra förslaget kring hur koordinering av myndigheternas e-utveckling bör ske efter 2014,
- öka kunskapen om och tillämpningen av vägledningarna.

Kommunikation är ett prioriterat område i delegationens verksamhetsplanering under 2013. Antalet årsarbetskrafter inom området har därför utökats från 1 till 2 årsarbetskrafter.

3.1.2 Seminarier, mässor och workshops

Delegationen deltar i mässor och konferenser som främst vänder sig till målgruppen ledningsgrupper, chefer och verksamhetsutvecklare inom offentlig sektor. Sedan senaste betänkandet i oktober 2012 har delegationen planerat och deltagit i konferenserna E-förvaltningsdagarna, Internetdagarna och Sundsvall 42 samt vid olika internationella konferenser, bland annat Global Forum som arrangerades i Stockholm november 2012. Under första halvåret 2013 planerar vi medverka i bland annat Webbdagarna samtidigt som vi är medarrangörer till konferensen Offentliga rummet.

Delegationen har informerat om delegationens arbete vid GD-föreningens möte i Sundsvall. Näringsdepartementet bjöd i december samma år in samtliga generaldirektörer för en informationsträff kring regeringens e-förvaltningsstrategi. I februari 2013 arrangerade delegationen och Skatteverket ett uppstartsmöte för delegationens myndigheter som ska ta fram en gemensam anslut-

ningsplan till tjänsten Mina meddelanden. Delegationen planerar fler informationsaktiviteter riktade mot ledningsgrupper inom offentlig sektor under våren 2013.

Tillsammans med olika samarbetspartners arrangerar delegationen seminarier och workshops i frågor som bedöms som angelägna. Några av de samverkanspartners delegationen arbetar med är Näringsdepartementet, SKL, Vinnova, PTS, Digitaliseringskommissionen, Digidel2013, forskarnätverket inom e-government och de utvecklingsansvariga myndigheterna. Delegationen har under hösten 2012 bland annat arrangerat kostnadsfria seminarier kring öppna data tillsammans med Näringsdepartementet, SKL och VINNOVA. Vi har också genomfört en workshop tillsammans med Digidel2013 och de utvecklingsansvariga myndigheterna. Vi har haft ett samarbete med PTS för att öka kunskapen om och tillämpningen av Vägledningen för webbutveckling inom privat sektor. Bland annat har vägledningen marknadsförts till samtliga webbyråer i Sverige.

Delegationen planerar under 2013 att arrangera olika seminarier regionalt i Sverige. Ett första seminarium arrangerades i början av året tillsammans med Näringsdepartementet i Linköping med en efterföljande workshop kring Vägledningen för webbutveckling i Norrköping. Inom nyttorealiserings och behovsdriven utveckling finns två aktiva nätverk som träffas kontinuerligt.

3.1.3 Webb och sociala medier

Delegationens webbplats, www.edelegationen.se, är en kommunikationsplattform för att sprida kunskap och goda exempel. Webbplatsen har mellan 4 000 och 6 000 besökare i månaden.

I december 2012 lanserades en ny version av [edelegationen.se](http://www.edelegationen.se). Syftet var främst att få en mer användarcentrerad webbplats som kan fungera som stöd och verktyg för den som arbetar med e-utveckling inom offentlig sektor.

De förändringar vi gjort är följande:

- enklare att hitta och navigera på sajten,
- ett tydligare användarperspektiv,
- fördjupad information om de utvecklingsinsatser som pågår och hur dessa påverkar andra organisationer,
- fördjupad information om de aktörer som finns inom e-utveckling och deras ansvarsområden,

- omvärldsbevakning av information inom e-förvaltning på nationell och EU-nivå,
- fler goda exempel och artiklar,
- en enkel beskrivning av E-delegationens uppdrag,
- ett kalendarium i Google Calendar.

Förändringarna grundar sig på behovsanalyser och användartester. Delegationens vägledningar har använts som stöd i utvecklingen av webbplatsen, inte minst Vägledningen för webbutveckling och Vägledningen för behovsdriven utveckling. Resultaten av förändringarna av webbplatsen kommer följas upp under 2013.

Parallellt med arbetet att vidareutveckla edelegationen.se har vi lanserat två olika fördjupningswebbplatser, webbricklinjer.se och behovsdrivenutveckling.se, som bygger på två av delegationens vägledningar. Syftet med webbplatserna är att samla fördjupad information inom ett ämne, på ett effektivare sätt integrera en vägledning med erfarenhetsutbyte (sociala medier) och komplettera med aktuell information och nyheter inom området. Webbplatserna ska också på ett enkelt sätt kunna föras över till en annan organisation när delegationens uppdrag upphör vid årsskiftet 2014/2015.

E-delegationen deltar aktivt i sociala medier. Vi har en Facebooksida, två Facebookgrupper och en LinkedIn-grupp. Vi använder oss av Twitter, Slideshare och Vimeo. Man kan följa vårt dagliga arbete via en bilddagbok på Instagram. Sammanlagt följer ungefär 3 000–4 000 personer delegationens arbete via sociala medier och via vårt nyhetsbrev.

3.2 Uppföljning av myndigheternas arbete

E-delegationen ska enligt uppdraget följa upp myndigheternas samlade arbete med e-förvaltning. Sekretariatets arbete består främst av att koordinera och samordna en uppföljning på EU-nivå samt en nationell uppföljning av myndigheternas arbete. Den första undersökningen har fokus på medborgare och företag, medan den nationella undersökningen har mer fokus mot myndigheternas arbete med e-förvaltning.

Uppföljning av EU-ländernas arbete med e-förvaltning

E-delegationen ska bistå regeringen i EU-samarbetet och i det internationella arbetet med frågor inom e-förvaltningen. En del av detta arbete är att Sverige deltar i den EU Benchmarking som årligen utförs. Underlaget till EU Benchmarking har under 2012 varit under översyn och ett reviderat upplägg presenterades hos kommissionen i juni 2012. Syftet med den reviderade uppföljningen är att bättre ligga i linje med The eGovernment Action Plan 2011–2015. Den reviderade EU Benchmarking har ett utpräglat livshändelseperspektiv och genomförs dels genom "user survey" (enkät till privatpersoner och företag), dels genom s.k. "mystery shoppers", vilka agerar i livshändelseprocesserna för att verifiera och utvärdera dem. De livshändelser som är utvalda av EU-kommissionen för 2012 års uppföljning är Losing and Finding a Job, Business Start-Ups and Early Trading Operations, samt Studying. Sekretariatet har deltagit i utformningen av den reviderade metoden för EU Benchmarking och har under hösten/vintern bidragit till koordinering och validering av den praktiska uppföljningen.

Resultatet av EU Benchmarking kommer att presenteras under våren 2013. E-delegationens kansli kommer att följa upp och sprida resultatet samt bidra till att utveckla undersökningen.

Nationell uppföljning av myndigheternas arbete med e-förvaltning

E-delegationen ska utifrån de förvaltningspolitiska målen och de mål som regeringen har inom e-förvaltningen, följa upp myndigheternas samlade arbete med e-förvaltning. Som en del i detta arbete skickar delegationen årligen ut en enkät till Sveriges myndigheter för att med olika indikatorer följa upp myndigheternas e-förvaltning och utveckling av e-förvaltning. Under 2011 gjordes denna uppföljning samtidigt som SKL genomförde en liknande undersökning bland kommunerna. För närvarande pågår en ny uppföljning liknande den som genomfördes 2011. Beroende på resultatet efter analys av enkäten planeras ett antal intervjuer och fokusgrupper⁹ som kompletterar det kvantitativa resultatet.

⁹ En fokusgrupp är intervju/samtal i grupp utifrån en avgränsad fråga och med en specifik målgrupp.

Resultatet av uppföljningen kommer att presenteras innan sommaren 2013.

3.2.1 Sammanställning av nationella e-förvaltningsprojekt

Sekretariatet samlar information löpande om en rad nationella projekt och andra initiativ som har stor påverkan på e-förvaltningsutvecklingen inom offentlig sektor. En del av dessa är samverkansprojekt initierade av E-delegationen medan andra är projekt som har startats och drivs av flera andra aktörer inom offentlig sektor. En sammanställning av dessa initiativ finns presenterade på E-delegationens webbplats. Syftet med sammanställningen är att skapa en överblick över pågående arbete inom förvaltningen och uppmuntra till erfarenhetsutbyte som därmed kan förebygga dubbelarbete inom e-förvaltningsområdet.

3.3 Nya och uppdaterade vägledningar

3.3.1 Vägledning för vidareutnyttjande av offentlig information

En ny vägledning har tagits fram och beslutats av E-delegationen. Vägledningen innehåller två huvudsakliga rekommendationer.

1. Information bör publiceras fritt utan avgifter och krångliga licenser på myndighetens eller kommunens webbplats.
2. Information bör lämnas ut elektroniskt på begäran.

Utöver det innehåller vägledningen en bra genomgång av den juridiska situationen. Vägledningen antar också den internationella definition av öppna som Open knowledge foundation tagit fram där det ska vara fritt från avgifter och krångliga licensvillkor.¹⁰

En effektkartläggning har genomförts för att se vilka målgrupper som är viktigast för att få ut mer information för vidareutnyttjande. Kartläggningen visar att det är viktigt att påverka chefer att fatta beslut om tillgängliggörande. Flera andra viktiga målgrupper väntar på detta innan de sätter igång att arbeta med vidareutnyttjande. En förvaltningsgrupp har skapats för det fortsatta arbetet, något som är viktigt för kontinuiteten i arbetet när

¹⁰ <http://opendefinition.org/okd/svenska>

E-delegationen upphör och om någon annan organisation tar över ansvaret.

Under hösten 2012 genomfördes tre seminarier om vidareutnyttjande under namnet "Forum öppna data" tillsammans med SKL, VINNOVA och Näringsdepartementet. Träffarna hade ca 70–80 fysiska deltagare/träff samt ca 300 tittare på de kostnadsfria webbsändningarna per tillfälle. Liknande aktiviteter kommer att fortsätta under 2013.

3.3.2 Vägledning för webbutveckling

Vägledningen för webbutveckling finns på www.webbriktlinjer.se och arbetet har fokuserats på förankring och spridning av vägledningen. Detta har främst skett genom seminarier och föreläsningar men marknadsföringsmaterial har skickats ut till ett stort antal webbyråer. Genom ett samarbete som etablerats med Post- och telestyrelsen (PTS) pågår ett arbete för att den privata sektorn ska använda vägledningen när webblösningar tas fram.

En förvaltningsgrupp har tillsatts för vägledningen som ett utskott till E-delegationens arbetsgrupp. Förvaltningsgruppen håller på att organisera sitt arbete för att kunna stödja och utveckla vägledningen långsiktigt. Förvaltningsgruppen är central för att säkerställa kontinuiteten i arbetet med vägledningen när E-delegationen upphör och om ansvaret tas över av någon förvaltande organisation.

Fokus för det fortsatta arbetet är att ta fram stödmaterial kopplat till vägledningen, få till rutiner för förvaltningsgruppens arbete och göra målgrupperna ännu mer medvetna om att vägledningen finns.

3.3.3 Juridisk vägledning för verksamhetsutveckling inom e-förvaltningen

E-delegationens expertgrupp för rättsliga frågor arbetar för närvarande på en juridisk vägledning för verksamhetsutveckling inom e-förvaltningen.

Expertgruppen anser att det behövs en samsyn från juridiska utgångspunkter kring hur it-arkitektur av central betydelse för e-förvaltningen kan integreras med juridiska modeller, till s.k.

rättsliga standarder, som är förenliga med gällande rätt, rutinerna för ärendehandläggning och enskildas behov av skydd. Genom en sådan samsyn kan myndigheternas verksamhetsutveckling för e-förvaltning mynna ut i en rättsenlig infrastruktur.

Rättsliga standarder behövs bl.a. för ärendetjänster, bastjänster, e-brevlådor, anvisat mottagningsställe och helpdesk.

Rättsområden som särskilt behöver uppmärksammas vid verksamhetsutveckling, och som bör beaktas vid utformningen av de rättsliga standarderna, är handlingsoffentlighet och sekretess, förvaltningsrättsliga frågor om inkommande och service, persondataskydd och informationssäkerhet, bevarande och gallring, vilka områden som kan regleras genom avtal, och upphandlings- och konkurrensrättsliga frågor.

Vägledningen beräknas vara klar innan sommaren 2013.

3.3.4 Koncernstöd

Koncernstödet har under perioden fortsatt sin verksamhet med att stödja myndigheter, kommuner och landsting i att använda E-delegationens vägledning i nyttorealiseringsprojekt. Respons på de insatser som görs är fortsatt mycket positiva.

Efterfrågan av stöd är stor men på grund av resursbrist har insatserna i huvudsak begränsats till att sprida information. En del av de myndigheter som tidigare genomfört analyser av mognad inom nyttorealiseringsprojekt har nu drivit arbetet vidare och efterfrågar då mer praktiskt stöd.

Den närmaste perioden kommer koncernstödsverksamheten i huvudsak fokusera på att via programsamordningen SOFT stödja E-delegationens utvecklingsinsatser kring nyttorealiseringsprojekt och andra identifierade samordningsområden.

Konceptet med koncernstöd är också under översyn för att hitta arbetsmetoder som spänner över fler vägledningar och samordningsområden samt prioriteras till de behov där de gör störst nytta.

3.4 It-standardiseringsarbetet och internationella frågor

3.4.1 It-standardisering

It-standardiseringsrådet är vilande i avvaktan på en rapport från SIS. E-delegationen gav under hösten 2012 SIS i uppdrag att genomföra en förstudie och analys av uppdraget.

En behovsanalys är presenterad (som är den första delen i förstudien) och den genomfördes i form av en enkät som skickades ut till myndigheter m.fl. inom offentlig sektor och till privata aktörer och föreningar. Syftet med undersökningen var att kartlägga myndigheters och marknadens syn på It-standardiseringsrådets ansvarsområden och verksamhetsform. Slutrapporten presenteras under våren 2013.

3.4.2 Internationella projekt

En del av E-delegationens uppdrag är att ”bistå regeringen i EU-samarbete och i internationella arbeten som rör e-förvaltning” (dir. 2009:19). En sammanställning av internationella projekt inom området har därför gjorts. Målet är att få en överblick av pågående internationellt arbete inom e-förvaltning samt digital samverkan inom upphandling, skatt och tull, kontaktpunkter, transport, socialförsäkring m.m. Sammanställningen finns på E-delegationens webbplats där det är möjligt att lämna synpunkter om projekten som finns på listan eller lämna tips om nya projekt så att listan ständigt kan uppdateras. Syftet med detta är omvärldsbevakning, dvs. myndigheter och företag kan hålla sig uppdaterade om internationellt arbete inom området e-förvaltning och digital samverkan. Det förhindrar dubbelarbete genom att myndigheterna kan ansluta sig till relevanta internationella projekt i stället för att utveckla sina egna.

I januari och mars 2013 har delegationens sekretariat tagit emot studiebesök av delegationer från Ukraina och från Japan.

3.5 Externa aktiviteter som påverkar delegationens uppdrag

3.5.1 Regeringens e-förvaltningsstrategi

Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning¹¹ förtydligar och preciserar de mål och strategiska ställningstagande som yttrycks i den förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175) och i den digitala agendan för Sverige (dnr N2011/342/ITP). Strategins riktlinjer ligger i linje med de grundläggande principerna för det internationella initiativet Open Government Partnership (OGP) för ökad transparens, ansvarsstagande och delaktighet, samt i linje med EU:s överenskommelse i den s.k. Malmödeklarationen. Avsikten är att denna strategi ska underlätta regeringens arbete med att utveckla statsförvaltningen.

I den digitala agendan för Sverige, *It i människans tjänst*, slår regeringen fast att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Detta mål har också antagits av Riksdagen. En öppen, enkel och innovativ offentlig förvaltning som verkligen använder de nya möjligheter som digitaliseringen ger är en självklar, och helt central, del i att se till så att Sverige verkligen blir bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter och där den enskilde medborgarens behov och önskemål står i centrum.

Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning är obligatorisk och ligger till grund för styrningen av statsförvaltningen som helhet, men regeringen ser gärna att den används bredare, i hela den offentliga förvaltningen och av alla som så vill. Sveriges kommuner och landsting ställer sig bakom strategin.

It skapar nya möjligheter för statsförvaltningen att bli mer innovativ och samverkande. Genom att samverka digitalt kan myndigheternas kontakter med medborgarna förenklas, innovation och delaktighet stödjas, samtidigt som statsförvaltningens effektivitet ytterligare kan höjas.

Flera förvaltningsgemensamma digitala tjänster ska bidra till att förenkla vardagen för privatpersoner och företag. En viktig utgångspunkt i all utveckling av statsförvaltningens tjänster är att effektivitet och service alltid ska vägas mot skyddet för den enskilda integritet och behov av sekretesskydd.

¹¹ Med medborgaren i centrum. Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning (N2012.37).

Målen i regeringens strategi för en digitalt samverkande förvaltning ska ligga till grund för koordinering och prioritering av förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt.

3.5.2 Öppnadata.se – en portal för innovation

VINNOVA har fått i uppdrag att utveckla en teknisk plattform för förmedling av data som tillgängliggjorts för vidareutnyttjande.¹² Nu finns en betaversion av portalen.¹³ Den stora lanseringen av portalen kommer att ske under våren 2013. Syftet med portalen är att främja vidareutnyttjande av data samt stödja utveckling av e-tjänster med medborgare, företag och andra aktörer samt medarbetare i fokus.

Portalens plattform kommer att fungera som en katalog, i betydelsen att den kommer peka ut datakällor hos dataägarna (portalen är alltså inte en depå för data). Målet är att portalen ska vara enkel att använda, ha tydliga licenser och villkor, ge stöd för att data kan vidareutnyttjas till innovationer samt möjliggöra delning av resurser och lösningar.

3.5.3 E-legitimationsnämnden

E-legitimationsnämnden är en nämndmyndighet under Näringsdepartementet. Den består av högst sju ledamöter som är utsedda av regeringen för en bestämd tid. Skatteverket är värmyndighet och ska bidra med personal och lokaler till kansliet samt administrativa tjänster. E-legitimationsnämnden bildades den 1 januari 2011.

E-legitimationsnämndens uppgift är att samordna området elektronisk identifiering och underskrift för offentlig sektor. Elektronisk identifiering innebär att en e-tjänst kan få säkerställda identitetsuppgifter om den person som använder e-tjänsten. E-tjänstens nytta för privatpersoner och företag ökar om e-tjänsten vet med en viss säkerhet vem som använder tjänsten. I vissa fall är det också viktigt att den som använder e-tjänsten även kan elektroniskt skriva under olika typer av dokument. Genom att säkerställa att alla de elektroniska legitimationshandlingar som finns utgivna av olika aktörer till privatpersoner kan användas hos alla e-tjänster

¹² Regeringsuppdrag N2012/3599/ITP.

¹³ Pilotportalen öppnadata.se.

som finns i offentlig sektor förenklas kommunikationen med privatpersoner samt att fler privatpersoner väljer att hantera sina ärenden med offentlig sektor elektroniskt.

E-legitimationsnämnden arbetar för ett samordnat system, Svensk e-legitimation, för elektronisk identifiering och underskrifter. Svensk e-legitimation används som begrepp både för ett koncept och för benämning på sådana elektroniska legitimationshandlingar som är godkända enligt de krav som finns inom konceptet Svensk e-legitimation. Konceptet består av olika delar, såsom krav och regler, tekniska system, avtal och ersättningsmodeller. E-legitimationsnämnden arbetar för att alla dessa delar ska finnas på plats under 2013. Arbetet bedrivs i nära samverkan med de aktörer inom både offentlig och privat sektor som kommer vara en del av Svensk e-legitimation.

Offentlig sektors tillgång till att använda e-legitimationshandlingar i sina e-tjänster kommer bygga på ett valfrihetssystem, som E-legitimationsnämnden ska, på uppdrag från aktörer i offentlig sektor, administrera. Näringsdepartementet har i promemorian *Myndigheters tillgång till tjänster för elektronisk identifiering* lämnat förslag på reglering av valfrihetssystemet för detta ändamål. Promemorian föreslår att lagen ska träda i kraft den 1 juli 2013.

3.5.4 Utvecklingsmyndigheter

Bolagsverket – Utvecklingsområde företag och företagande

Bolagsverket har sedan senaste betänkandet fortsatt arbetet med utvecklingsansvaret genom att främja och samordna myndigheters utvecklingsarbete avseende olika aspekter av e-tjänster och e-förvaltning. Vår utgångspunkt i detta är i första hand användarens behov.

Bolagsverket har i planering och genomförande lagt stort fokus på samverkan med E-delegationen, SKL och övriga utvecklingsmyndigheter. Verket anser att detta är det bästa sättet att identifiera och stödja de myndighets- och sektorsövergripande processer som är problematiska för användaren eftersom det inte begränsar oss endast till företagarperspektivet.

Verket har även bedrivit ett antal aktiviteter med syfte att bidra till regeringens mål när det gäller förenkling av den myndighetsgemensamma e-förvaltningen. Här kan nämnas:

- *Verksamt.se*. Företagarsajten verksamt.se är en av produkterna inom myndighetssamarbetet Starta och driva företag. Sajten är numera en etablerad digital kontaktyta som bidrar med fördelar för såväl företagaren som för de myndigheter som har företagaren som målgrupp. Bolagsverket lägger därför, både som utvecklingsmyndighet och som en av förvaltarna, stort fokus på att förstärka innehållet och effekterna av verksamt.se och övriga samverkansprodukter. Sedan föregående betänkande har nya versioner och nya funktioner levererats och driftsatts.
- *Förenklat och Minskat Uppgiftslämnande företag (FMUL)*. Arbetet med att kartlägga företagens uppgiftslämnande till det offentliga fortsätter. Arbetet kommer även fortsättningsvis att bedrivas i nära samverkan med de myndigheter som ställer uppgiftskrav på företagen.
- *Semantisk interoperabilitet för effektivare informationsutbyte*. Arbetet har varit kopplat dels till verksamt.se och öppen data samt dels till FMUL och där handlat om myndighetsgemensam begreppsmodellering för återanvändning av grundläggande företagsuppgifter.
- *Svensk e-legitimation*. Bolagsverket deltar i framtagandet av strukturen kring svensk e-legitimation. En viktig del där är de frågor som rör attribut (ex. firmateckningsrätt) kopplade till företagande. Allt sker i syfte att skapa ett enklare och säkrare nyttjande av e-tjänster i kontakterna mellan myndigheter och företagande.

För att de initiativ som tagits och de aktiviteter som identifierats ska göra avsedd nytta finns ett antal framgångsfaktorer. En grundläggande framgångsfaktor är att det finns en process för eskalering av utvecklingsfrågor. Detta då det i utvecklingsansvaret inte finns något mandat att styra andra myndigheters utvecklingsplaner. Det behöver heller inte vara så men avsaknad av styrinstrumentet kräver då att det finns en tydlig mottagare för sådana problemställningar. Helst ska då mottagaren i denna eskaleringsprocess ha mandat att styra utveckling och införande.

Lantmäteriet – Utvecklingsområde bygga, köpa och söka bygglov

Lantmäteriet fokuserar kring tre områden inom ramen för utvecklingsuppdraget:

- bygga och utveckla fastigheter och samhällets infrastruktur,
- köpa, äga och sälja fastigheter samt
- söka, hitta och använda geografisk information och fastighetsinformation.

Bygga och utveckla fastigheter och samhällets infrastruktur Byggandet i Sverige är fortfarande på en låg nivå. Det är en allmän uppfattning att det tar för lång tid från exploitörens idé till att inflyttning kan ske. Det är också så att många myndigheter är inblandade och deras respektive processer kan vara bristfälligt samordnade. Lantmäteriet har därför fokuserat på insatser som kan leda till att situationen inom samhällsbyggnadsområdet förbättras.

Lantmäteriet och Boverket samarbetar inom ramen för ett gemensamt utvecklingsprogram för att effektivisera processerna för detaljplanering och fastighetsbildning. Arbetet fokuserar på att förbättra kvalitén i planerna så de blir enklare att genomföra och på att möjliggöra en helt digital planerings- och fastighetsbildningsprocess. Ett arbete pågår nu för att visualisera ett tänkt nytt arbets sätt, bl.a. för att lättare få återkoppling och diskussion kring de förslag som tas fram.

I dag har mer eller mindre varje kommun sin egen process, vilket inverkar menligt på effektiviteten för företag och exploitörer som verkar i flera kommuner. För att förbättra situationen har SKL, Lantmäteriet, Boverket och länsstyrelserna kommit överens om att utveckla en enhetlig process för bygglov. Inledande kontakter har tagits med Trafikverket kring hur ett gemensamt arbete för att knyta ihop planering av vägar och järnvägar med detaljplanering och fastighetsbildning ska avgränsas och organiseras.

Köpa, äga och sälja fastigheter

I arbetet med att införa en digital process för fastighetsinskrivning, lagfart och in-teckning är det nu möjligt att elektroniskt ansöka om inskrivning för vissa större ingivare (främst banker). Det finns ännu inte legala förutsättningar att göra tjänsten elektronisk ansökan tillgänglig för privata fastighetsägare I ett nästa steg involve-

ras även Skatteverket med syftet att förbättringar processerna ytterligare inom detta område.

Söka, hitta och använda geografisk information och fastighetsinformation

Geodatasamverkan syftar till att tillhandahålla geografisk och fastighetsinformation på ett samlat sätt. I dag ingår 119 parter i denna samverkan, och har därigenom tillgång till ett mycket brett utbud av geografisk information och fastighetsinformation. Under 2012 har ett antal nya bastjänster färdigställts. Det handlar dels om förbättrade kartvisningstjänster, dels om tjänster för direktåtkomst av fastighetsinformation.

Lantmäteriet driver i samarbete med SKL och enskilda kommuner ett arbete i syfte att tillsammans ta fram ett enhetligt planerings- och beslutsunderlag. Syftet är både att effektivisera arbetet med att producera geografisk information, och säkerställa att myndigheter som beslutar om markanvändningen gör det på samma underlag, vilket bl.a. ökar rättssäkerheten.

Skatteverket – Utvecklingsområde privatpersoner

Genom dialog med deltagare från den offentliga förvaltningen, privata aktörer såsom intresseorganisationer, IT-leverantörer och banker har Skatteverket kunnat ringa in initiativ som kan skapa förutsättningar för att förenkla privatpersoners vardag i kontakt med det offentliga. Sju processområden har identifierats: familj, efterlevande, till arbete, studerande, nyanlända, boende och pensionärer. Arbete har påbörjats inom flera områden:

- behovsanalys för efterlevandeprocessen,
- behovsanalys barnfamiljers servicebehov i kontakten med offentlig förvaltning – samverkan Försäkringskassan, Skatteverket och SKL,
- påbörjat samverkan med Migrationsverket angående nyanlända,
- behovsanalys om "Föräldraskapsintyg" – samverkan Skatteverket, kommuner och SKL,
- Innovationsrådet, Försäkringskassan, SKL och Skatteverket samverkar i arbetet med att kartlägga vilka livshändelser som skapar komplexa kontakter för privatpersoner och det offentliga samt

- ett forum där offentlig förvaltning kan mötas, diskutera och dela med sig av goda exempel.

I början av 2013 finns färdiga resultat från ett antal genomförda uppdrag:

- behovsanalysen för barnfamiljer,
- Skatteverkets brukarenkät – intervjuer med privatpersoner,
- slutresultatet av Digitala mötet,
- Innovationsrådets, Skatteverkets, Försäkringskassans och SKL:s livshändelseundersökning samt
- utvecklingsområde privatpersoners övriga erfarenheter.

Skatteverket kommer att bjuda in personer som arbetar inom ovan uppräknade områden med syftet att få en samlad bild och komma fram till vad vi tillsammans bör fokusera på utifrån slutsatserna i de olika uppdragen och med fokus på privatpersoner. I nästa steg kan resultatet också användas till nya dialogdagar med identifierade aktörer både inom det offentliga och privata.

En stor del av nyttan med utvecklingsområden är att man får igång tankarna om att börja samverka för att bli mer effektiva och öka servicen för privatpersoner. Skatteverket genomför behovsanalyserna i samverkan med andra myndigheter och kommuner. De analyser som genomförs kommer inte att ge någon nytta om juridiska och finansiella hinder gör att det inte går att genomföra de förslag som kommer fram i studierna. Brist på resurser och engagemang kan också vara ett hinder i genomförandet.

Transportstyrelsen – Utvecklingsområde fordon och förare

Transportstyrelsen har under året anslutit sig till Mina meddelanden med en första meddelandetyp. Arbetet har bedrivits som ett pilotprojekt och omfattningen av meddelanden är ännu så länge i blygsam omfattning men ger värdefulla insikter inför kommande anslutningar av meddelanden med mer omfattande volym. Ett tiotal kandidater för fortsatt anslutning har identifierats.

En förstudie av nästa steg av Mina sidor är under planläggning för att bygga nästa del och förbereda för kommande gränssnitt mot Min ärendeöversikt.

Transportstyrelsen har lett en förstudie under året som avrapporterat slutresultatet till E-delegationen.

Ett projekt är under uppstart för att förbereda för att implementera e-legitimation 2.0.

E-delegationens arbetsutskott

I de olika arbetsutskott som fungerat under E-delegationen har värdefulla kontakter knutits och nätverk kunnat etableras. Förutom de konkreta uppdragens leveranser har olika frågeställningar kunnat diskuteras över myndighetsgränserna för att på så sätt kunna skapa en gemensam problembild.

Dialogmöten

Inför 2012 skapades två fokusgrupper för områdena fordonsägare och förare i avsikt att etablera dialog och fånga behov av nya e-tjänster eller utveckling av befintliga. Avsikten var också att se vilka myndighetsövergripande processer som berörs av de uppkomna behoven. Totalt har sex dialogmöten/workshops hållits under året för att samla in önskemål, behov och synpunkter på utveckling av Transportstyrelsens digitala lösningar och förbättrad samverkan mellan Transportstyrelsen och andra myndigheter.

En utvärdering som gjorts av arbetet under 2012 har inneburit att sammansättningen av arbetsgrupperna kommer att ses över. En målsättning är att bl.a. bredda representationen i grupperna och få med företrädare för t.ex. yrkesförarna och MRF. Avsikten är också att successivt involvera ytterligare trafikslag i dialogarbetet.

Övrigt

Transportstyrelsen har under 2012 lanserat en mobilapp där fordonsägare kan hantera sina fordon. Den innehåller såväl funktionerna för att ställa av, ställa på samt göra ägarbyten på sina egna fordon på ett snabbt och säkert sätt. Det går även att inhämta grundläggande information, skatteinformation och tekniska data om alla fordon i vägtrafikregistret. Möjligheten att kunna se aktuella trängselskattebeslut direkt har visat sig få stor användning.

3.5.5 SKL:s handlingsplan Digitala vägen till morgondagens välfärd

Handlingsplanen är en konkretisering av Strategi för eSamhället, som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) styrelse ställde sig bakom 2011. Planen är framtagen av SKL:s programkontor Center

för eSamhället (CeSam) och sträcker sig över perioden 2013–2015. 32 olika initiativ pekats ut med förväntade lägen år 2015. Flera av initiativen drivs som samverkansprojekt med E-delegationen. Initiativen är kopplade till kommunal sektors verksamhetsutveckling och är viktiga steg på vägen mot morgondagens välfärd. De strävar mot de tre övergripande målen för e-samhället: enklare, öppnare och effektivare.

Initiativen presenteras under sex programområden:

- gemensamma funktioner och tjänster,
- skola och lärande,
- näringsliv och arbete,
- samhällsbyggnad, transporter och miljö,
- demokrati och delaktighet samt
- strukturella förutsättningar.

Handlingsplanen ska följas upp och revideras årligen. I nästa års upplaga är ambitionen att bland andra områdena kultur och fritid samt individ- och familjeomsorg ingår. För det gemensamma e-hälsoarbetet inom vård och omsorg har SKL:s styrelse sedan tidigare antagit en handlingsplan för perioden 2013–2018.

För genomförandet av handlingsplanen behövs, förutom att SKL tar initiativ, driver på och samordnar; lokalt ansvarstagande för regional och nationell samverkan, ett förstärkt nationellt koncerngemensamt samarbete inom offentlig sektor, gemensamma upphandlingar, erfarenhetsutbyte och mötesplatser. För att frigöra utrymme för ytterligare utveckling av e-samhället behöver kommuner, landsting och regioner i högre utsträckning samverka kring e-tjänsteutveckling och effektivisera sin it-drift och administration.

3.5.6 Digitaliseringskommissionen

It-politikens övergripande mål är att Sverige ska vara bäst i världen på att utnyttja digitaliseringens möjligheter.

Digitaliseringskommissionen redovisade sin handlingsplan i december 2012 och kommer därefter årligen, den 1 mars, att lämna delrapporter med analyser av utvecklingen samt förslag till åtgärder. Uppdraget slutredovisas den 31 december 2015. En expertgrupp är utsedd.

Ett av fokusområdena för kommissionen är att analysera hur digitaliseringen kan mätas och utifrån detta därmed kunna avgöra

hur väl målet uppfylls. Det finns redan i dag ett antal mätpunkter som används för att mäta grad av digitalisering, så som de internationella rankingarna, Kungliga bibliotekets statistik över andelen utlåning av e-böcker eller Post- och telestyrelsens uppgifter om hur många internetanvändare som utsatts för spam eller dataintrång. Kommissionen kommer under våren att ringa in fler nya förslag på mätpunkter för att kunna avgöra hur väl digitaliseringsmålen nås. Inom ett område, ”it för global utveckling”, saknas mätetal helt i dag.

Digitaliseringskommissionen kommer under våren aktivt ta in synpunkter från engagerade och kunniga inom de olika sakområdena för att säkerställa att de föreslagna mätredskapen faktiskt fångar hur bra Sverige är på digitalisering.

3.5.7 Innovationsrådet

Innovationsrådet (S 2011:06) ska stödja och stimulera innovations- och förändringsarbete i offentlig verksamhet.¹ Rådet vill öka kunskapen om vad som främjar innovation och kvalitet i offentlig verksamhet, få igång processer som gör att fler offentliga aktörer arbetar utifrån nytta, behov och särskilda förutsättningar och föreslå en ordning och framåtriktad kraft som kan bära ett systematiskt innovationsarbete i offentlig verksamhet. Rådet ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 juni 2013.

Innovationsrådet har flera beröringspunkter med delegationens arbete. Rådet samverkar bland annat med Försäkringskassan, SKL och Skatteverket med att kartlägga vilka livshändelser som skapar komplexa kontakter för privatpersoner och det offentliga. Resultatet av kartläggningen redovisas under våren 2013 och kommer bli en värdefull input till delegationens fortsatta arbete kring hur framtidens digitala möte mellan medborgaren och offentlig sektor bör se ut.

3.5.8 Informationshanteringsutredningen

Informationshanteringsutredningen ska, enligt sina direktiv (dir. 2011:86) se över den s.k. registerlagstiftningen och vissa därmed sammanhängande frågor i syfte att skapa rättsliga förutsättningar för en mer effektiv e-förvaltning, där såväl den enskildes rätt

till personlig integritet som allmänhetens berättigade anspråk på insyn i den offentliga verksamheten tillgodoses. Utredningen ska bl.a.

- överväga om definitionen av begreppet ”allmän handling” i tryckfrihetsförordningen (TF) är lämpligt utformad när det gäller sådana uppgifter som en myndighet har tillgång till genom s.k. direktåtkomst hos en annan myndighet eller genom liknande former av elektroniskt utlämnande och, om utredaren anser att definitionen bör ändras, lämna förslag till ändring av denna,
- överväga om det finns skäl att i registerförfattningar behålla åtskillnaden mellan olika former av elektroniskt utlämnande,
- göra en översiktlig inventering av registerförfattningarna och närmare analysera hur dessa fungerar inom tre olika verksamhetsområden,
- med beaktande av utvecklingen inom EU och Europarådet ta fram en generell modell för reglering av registerfrågor och, med modellen som mall, lämna konkreta förslag till registerförfattningar inom de tre verksamhetsområdena, och
- överväga vilka typer av allmänna handlingar inom de tre verksamhetsområdena som den eller de aktuella myndigheterna ska ha skyldighet att lämna ut elektroniskt och lämna de förslag som dessa överväganden föranleder.

Förslagen ska syfta till att regleringen i tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL) samt registerregleringen tillsammans inom respektive område ska utgöra en tydligare och mer lättillämpad helhet.

De delar av uppdraget som avser frågan om definitionen av ”allmän handling” bör ändras respektive om det finns skäl att i registerförfattningarna även fortsättningsvis behålla åtskillnaden mellan olika former av elektroniskt utlämnande, redovisades i ett delbetänkande i januari 2013.¹⁴ I den förstnämnda delen ska utredningen samråda med en parlamentarisk referensgrupp. Regeringen kommer, efter att ha inhämtat synpunkter från utredningen, att i tilläggsdirektiv precisera inom vilka tre verksam-

¹⁴ Överskottsinformation vid direktåtkomst (SOU 2012:90).

hetsområden som utredningen ska lämna förslag till registerförfattningar.

Utredaren ska i samtliga delar samråda med E-delegationen.

I delbetänkandet *Överskottsinformation vid direktåtkomst* (SOU 2012:90) anför utredningen att övervägande skäl talar mot att föreslå en ändring i TF (grundlagsändring) för att komma till rätta med problemen med överskottsinformation. Utredningen förordar att den grundläggande konstruktionen beträffande vad som konstituerar en inkommen allmän handling ses över i ett bredare sammanhang. I frågan om överskottsinformation föreslår utredningen i stället en justering av konkurrensregeln i 11 kap. 8 § OSL.

Delbetänkandet innehåller inte några förslag i frågan om olika former av elektroniskt utlämnande (via direktåtkomst eller på medium för automatiserad behandling). Utredningen bedömer att det är bättre att den frågan kan behandlas som en integrerad del i det kommande arbete med att skapa en bättre och mer renodlad registerlagstiftning genom utarbetande av modellregleringar. Utredningen återkommer därför till frågan om begreppsbildningen i sitt slutbetänkande.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2014.

3.5.9 Uppgiftslämnarutredningen

Utredningen ska presentera förslag som innebär att uppgifter som lämnas från företagen till statliga myndigheter som regel endast ska behöva lämnas en gång och till ett ställe. De uppgifter som avses är sådana där själva uppgiftslämnandet har sin grund i lag, förordning eller myndighetsföreskrift. I uppdraget ingår att redovisa bland annat de rättsliga och tekniska förutsättningarna för att skapa ett system där uppgifter kan användas av flera myndigheter och som leder till informationsutbyte mellan myndigheterna. Bolagsverkets rapport *Minskat uppgiftslämnande* (AD 62-1047/2008) om hur företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter skulle kunna minska ska ligga till grund för arbetet.

Utredningen ska enligt direktiven (dir. 2012:35)

- lämna förslag på hur samordning, samråd, referensregister, informationsutbyte och tillgång till statistik kan organiseras,

- lämna förslag på hur ett system för effektivt informationsutbyte mellan myndigheter faktiskt och tekniskt kan utformas,
- analysera och samordna de uppgifter som företagen lämnar in till statliga myndigheter och som kommer att omfattas av den kartläggning som fjorton myndigheter utför enligt ett uppdrag som regeringen lämnade den 20 oktober 2011 (N2011/5884/ENT) och som förlängts den 24 maj 2012 (N2012/311/ENT),
- analysera de sekretessfrågor som uppkommer i samband med de av utredaren lämnade förslagen och föreslå de författningsändringar som bedöms nödvändiga,
- analysera de integritetsfrågor som uppstår vid behandling av personuppgifter och föreslå de författningsändringar som bedöms nödvändiga,
- redovisa vilka samordningsvinster för myndigheter som samordningsfunktionens verksamhet kan ge,
- redovisa minskningen av de administrativa kostnaderna för företagen och budgetkonsekvenser för myndigheterna, samt
- ta fram indikatorer för att mäta företagens och myndigheternas minskade kostnader och nyttan med förslaget samt indikatorer för att mäta om företagens irritation över att lämna uppgifter minskar.

Utredningen överlämnade i början av mars en delredovisning till regeringen.¹⁵ I denna delredovisning presenterar utredningen ett förslag om att vissa uppgifter som lämnas från företagen till statliga myndigheter som regel endast ska behöva lämnas en gång och till ett ställe, en redogörelse för hur samordningen av detta kan organiseras m.m., samt en redovisning av kostnaden för att genomföra förslagen.

Utredningens uppdrag ska slutredovisas senast den 29 november 2013. Utredningens arbete har hittills omfattat: Expertgruppsmöten, hearing med representanter för näringslivet, utarbetande av fyra interna PM (avseende IT-arkitektoniska modeller, standardisering, ordlista, infrastruktur för företagens och uppgiftslämnande), särskilda samråd med Bolagsverket (primärt vad gäller Kartlägningsprojektet), E-delegationen, Informations-

¹⁵ Ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen (dnr 2013/4).

hanteringsutredningen, Statistiska centralbyrån och SIS (Swedish Standards Institute).

3.5.10 Statens servicecenter

Den 1 juni 2012 startade Statens Servicecenter, som har i uppdrag att tillhandahålla tjänster inom området administrativt stöd till statliga myndigheter. Syftet är att uppnå sänkta kostnader med bibehållen eller ökad kvalitet för staten som helhet. Myndighetens tjänsteutbud omfattar för närvarande ekonomiadministrativa tjänster, löne- och lönerelaterade tjänster samt e-handelstjänster.

Statens servicecenter grundas på övertagande av Skatteverkets, Försäkringskassans och Kammarkollegiets respektive administrativa serviceverksamheter i Gävle, Östersund och Stockholm.

Vid årsskiftet 2012/2013 hade myndigheten 228 anställda och betjänade totalt 100 kundmyndigheter. Räknat i andelen anställda motsvarar dessa 15 procent av statsförvaltningen. Målet är att kunna ansluta motsvarande 25 procent av antalet anställda vid utgången av 2015.

Anslutningen av kundmyndigheter kommer att ske successivt och baseras i första hand på frivillighet. Regeringens bedömning är att alla myndigheter inom ramen för sin reguljära verksamhetsplanering bör analysera och pröva en eventuell anslutning till Statens servicecenter av hela eller delar av den administrativa stödverksamheten och ta fram en plan för när i tiden en anslutning skulle kunna ske. Regeringen avser att följa upp hur myndighetsledningarna hanterar denna fråga, bl.a. i samband med myndighetsdialogerna.

Det största efterfrågetrycket är för närvarande inom e-handelsområdet. Här har regeringen ställt krav på att alla myndigheter med mer än 50 anställda ska ha infört en digital e-handelsprocess till utgången av 2013.

I regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning "Med medborgaren i centrum" beslutas att en förstudie ska genomföras under 2013 för att utreda förutsättningarna för att utöka Statens servicecenters tjänsteutbud med e-arkiv och e-diarium.

Kommittédirektiv 2009:19

Delegation för e-förvaltning

Beslut vid regeringssammanträde den 26 mars 2009.

Sammanfattning av uppdraget

Offentliga tjänster måste kontinuerligt utvecklas för att möta nya krav och förväntningar. E-förvaltningen utgör en viktig del i denna utveckling. För att stärka utvecklingen av e-förvaltningen och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning inrättas en delegation för e-förvaltning.

Delegationens första uppgift är att utforma ett förslag till strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning. Förslaget ska redovisas till regeringen senast den 30 september 2009.

Därefter ska delegationen koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt samt följa upp dess effekter för medborgare, företagare och medarbetare. Delegationen ska vidare koordinera vissa IT-standardiseringsfrågor samt bistå regeringen i det internationella arbetet på området.

Delegationen ska årligen lämna delrapporter med underlag och förslag till regeringen. En slutrapport ska lämnas senast den 31 december 2014.

Bakgrund

Regeringen framhöll i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 utg. omr. 2, bilaga 1, avsnitt 2) sin avsikt att stärka styrningen av den förvaltningsgemensamma utvecklingen genom att

- säkerställa att förvaltningen utvecklar gemensamma principer för hur statlig registerinformation enklare ska kunna utbytas,
- se till att myndigheter använder enhetliga format för övrig informationsöverföring och kommunikation när det krävs,
- se till att statsförvaltningen i samverkan med kommuner och landsting utvecklar och tillämpar förvaltningsgemensamma metoder för säker elektronisk kommunikation och dokumenthantering,
- identifiera angelägna pilotprojekt som ska samfinansieras, samt utveckla former för en sådan finansiering och fördela samordningsansvaret för dessa projekt, samt
- stärka uppföljningen och granskningen av myndigheternas IT-baserade utvecklingsarbete.

Den 15 mars 2007 beslutade regeringen att tillsätta en statssekreterargrupp med uppgift att stärka samordningen i Regeringskansliet av frågor som är av strategisk betydelse för utvecklingen av elektronisk förvaltning, med målsättningen att förenkla företags och enskildas kommunikation med myndigheter, höja kvaliteten på myndigheternas beslut samt effektivisera användningen av varje satsad skattekrona.

Den 14 januari 2008 fastställde regeringen en handlingsplan för e-förvaltning (dnr Fi2008/491). Regeringen beslutade att handlingsplanen skulle ligga till grund för den fortsatta hanteringen och samordningen på området.

E-förvaltning definieras i handlingsplanen som en del av verksamhetsutvecklingen i offentlig förvaltning där man inte bara drar nytta av informations- och kommunikationsteknik, utan även ser till att utvecklingen på området leder till nödvändiga organisatoriska förändringar och vidareutbildning av medarbetare.

Målet för e-förvaltningsarbetet är att det ska vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt att utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter samt ta del av förvaltningens service. Där det är till fördel för medborgare och företagare samt där kvaliteten, säkerheten och produktiviteten kan höjas ska myndigheterna samverka sektorsvis. Därigenom ska Sverige återta en ledande position inom området elektronisk förvaltning.

För att nå detta mål måste de goda erfarenheter som gjorts inom förvaltningen tas till vara samtidigt som möjligheterna till myndig-

hetsövergripande samverkan och integration förbättras. Den ökade samordningen av e-förvaltningsarbetet som behövs för att uppnå detta bör enligt handlingsplanen företrädesvis ske inom vissa angivna sektorer där regeringen utser samverkansansvariga myndigheter. För närvarande finns sektorsvisa arbeten med att förbättra informationshanteringen och utöka det elektroniska informationsutbytet, t.ex. inom området geografisk information och fastighetsinformation (Geodatarådet), Rättsväsendets Informationsför-sörjning (RIF-rådet), IT i vård- och omsorgssektorn.

I handlingsplanen anges också att kommunernas e-förvaltningsarbete är av stor betydelse för utvecklingen av e-förvaltningen i stort. Det är därför viktigt att det statliga utvecklingsarbetet löpande samordnas med Sveriges kommuner och landsting (SKL).

I mars 2008 överlämnade den s.k. stabsutredningen sitt slutbetänkande Ett stabsstöd i tiden (SOU 2008:22). Utredningen föreslog bl.a. att en delegation skulle inrättas med uppgift att säkra att förvaltningens samlade resurser kommer till användning i den fortsatta utvecklingen av e-förvaltningen.

IT-standardiseringsutredningen överlämnade i juni 2007 sitt betänkande Den osynliga infrastrukturen – om förbättrad samordning av offentlig IT-standardisering (SOU 2007:47). I betänkandet, som har remissbehandlats, föreslogs bl.a. att en kansli-funktion skulle inrättas för att utveckla, samordna, förankra, publicera och underhålla förvaltningsgemensamma kravspecifikationer samt ge metod- och expertstöd i IT-standardiseringsfrågor inom den offentliga förvaltningen. Vidare föreslogs att ett IT-standardiseringsråd skulle inrättas i syfte att bistå regeringen när svenska ståndpunkter i internationella IT-standardiseringsfrågor tas fram. Förslagen har fått ett brett stöd av remissinstanserna.

Utredningen pekar på behovet av att använda format och tillämpningar i gemensamma strukturer samt av att tydliggöra ansvaret inom myndigheterna när det gäller informationsutbyte med andra myndigheter. Utredningen lyfter vidare fram behovet av ökad teknisk samverkansförmåga. Andra områden som behandlats av utredningen är användningen av öppna standarder i upphandling, öppna programvaror och samordning av IT-upphandling.

Enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) rätten att utfärda föreskrifter om ledningssystem för informations-säkerhet (LIS) enligt bl.a. standard för ledningssystem för informationssäkerhet.

I budgetpropositionen för 2009 (utg. omr. 2, avsnitt 3 och 5) anges att Verket för förvaltningsutveckling (Verva) ska avvecklas den 31 december 2008 och att regeringen avser att inrätta en e-delegation som ska genomföra regeringens handlingsplan för e-förvaltning. Som ett led i regeringens tillväxtsatsning (prop. 2008/09:01, utg. omr. 2, avsnitt 4) ska arbetet med att öka användningen av elektronisk upphandling intensifieras. Kammarkollegiet har fått i uppdrag att utveckla arbetet inom området.

Behovet av en delegation

Myndigheterna ansvarar för att fortlöpande utveckla sin verksamhet samt för att ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda och för staten som helhet genom samarbete med andra myndigheter och organisationer. Myndigheterna har en generell service-skyldighet och dessutom ett ansvar för att främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte.

Det finns dock vissa styrnings- och samordningsproblem inom statsförvaltningen. Det förekommer t.ex. visst dubbelarbete när skilda myndigheter utvecklar och upphandlar olika lösningar inom likartade områden. Ibland sker utveckling utan att nyttan för användarna tydliggörs. Samverkansprojekt kan försvåras av oklara finansiella, organisatoriska och rättsliga förutsättningar. De tekniska systemens samverkansförmåga varierar.

För att förverkliga den förbättrings- och effektivitetspotential som en utvecklad e-förvaltning rymmer, krävs ett strategiskt synsätt på e-förvaltning som omfattar staten som helhet. Därför behövs ett myndighetsövergripande arbete i delegationsform som koordinerar enskilda myndigheters insatser.

Syftet med delegationen för e-förvaltning är mot denna bakgrund att effektivisera och utveckla arbetet med e-förvaltning inom den offentliga sektorn.

Utgångspunkter för delegationens arbete

Inledning

Samhället förändras på olika områden såväl ekonomiskt och tekniskt som demografiskt och kulturellt. Steg för steg sker en an-

passning till ett integrerat Europa och ett globalt samhälle. Rörligheten av arbetskraft och kapital ökar.

Statsförvaltningen behöver kunna leva upp till de nya krav och villkor som denna utveckling för med sig och ha en god förändringsförmåga. En viktig aspekt i detta sammanhang är medlemskapet i EU som gör att statsförvaltningen behöver arbeta mer sammanhållet och ta hänsyn till förändringar och krav på administrativt samarbete. Även kommuner och landsting berörs av denna tekniska och administrativa utveckling. Samarbetet i EU styr allt mer de krav som ställs på myndigheter, kommuner och landsting avseende elektroniskt informationsutbyte med EU-kommissionen och andra EU-länder.

Den statliga förvaltningspolitiken syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för att genomföra regeringens politik till nytta för medborgare och företag (prop. 2008/09:1, utg. omr. 2, avsnitt 3.1). E-förvaltning är ett viktigt verktyg för att uppnå detta.

Utgångspunkter

När delegationen utför sina uppgifter ska den basera sitt arbete på följande utgångspunkter.

Medborgare ska kunna utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter samt ta del av förvaltningens service på ett enkelt sätt. E-förvaltningen ska bidra till att förenkla kontakten mellan förvaltning och medborgare och ska präglas av tillgänglighet och användbarhet. Det är mycket viktigt att denna utveckling sker med ett bibehållet starkt skydd för den personliga integriteten. Delegationen ska även beakta den utveckling som sker inom området e-demokrati, dvs. användning av IT i demokratiska processer.

E-förvaltningen ska bidra till att minska företagens administrativa kostnader och även i övrigt åstadkomma en märkbar förbättring i företagets vardag. Näringslivet ska stödjas genom förenklingar för företagen, när det gäller formerna för uppgiftslämnande och möjligheterna att kunna ta del av data från offentliga register och andra uppgifter. Delegationen ska i sin verksamhet främja konkurrens i enlighet med nationella och gemenskapsrättsliga regler om konkurrens. Den offentliga förvaltningens e-tjänster bör i så stor utsträckning som möjligt bygga på öppna standarder samt använda sig av programvara som bygger på öppen källkod och lös-

ningar som stegvis frigör förvaltningen från beroendet av enskilda plattformar och lösningar.

Elektronisk förvaltning, som syftar till att förenkla kontakten med medborgare och företagare, bör alltid ske utifrån användarnas behov och nytta i kombination med beräkningar av den interna produktiviteten.

Delegationen bör beakta behovet av att tillgängliggöra offentlig information bl.a. för vidareutnyttjande. Sverige har i dag en i stora delar digitalt baserad förvaltning. En mer tillgänglig offentlig information kan bidra till utvecklingen av ekonomin, men också underlätta vardagen för medborgare och företag.

Det är av stor vikt att det långsiktiga digitala bevarandet stärks inom e-förvaltningen, både för system och enskilda handlingar. För att detta ska vara möjligt är det nödvändigt att bevarandeperspektivet beaktas när nya system byggs upp.

Delegationens uppdrag

Allmänt

Regeringen prioriterar e-förvaltningsfrågorna genom att skapa en delegation inriktad på att bl.a. bidra till genomförandet av regeringens handlingsplan för e-förvaltning. Delegationen ska, så som föreslogs i betänkandet Ett stabsstöd i tiden (SOU 2008:22), i nära samspel med statssekreterargruppen för e-förvaltning, samordna och utveckla det fortsatta arbetet med e-förvaltningen. Delegationen ska också, så som föreslogs i betänkandet Den osynliga infrastrukturen (SOU 2007:47), samordna den offentliga sektorns deltagande i det internationella IT-standardiseringsarbetet avseende e-förvaltning.

Delegationen ska ansvara för samordningen på den myndighetsövergripande nivån. Detta innebär dels samordning av e-förvaltningsprojekt som är av strategisk natur, dvs. individuella projekt som påverkar förvaltningens samlade utvecklingsinriktning, dels samordning av de myndigheter som har ett eget ansvar att utveckla ett arbete eller en sektor så att respektive sektor väger in intresset för staten som helhet i sitt utvecklingsarbete.

Delegationen ska ha följande huvuduppdrag.

Utformning av en strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning

Utifrån de utgångspunkter som angivits ovan samt de mål som lades fast i handlingsplanen för e-förvaltning, ska delegationen inledningsvis lämna förslag till en strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning till regeringen. Strategin ska innehålla uppföljningsbara mål och delmål som ska uppnås på fem års sikt. Delegationen ska i förslaget ange de viktigaste utvecklingsprojekten i statsförvaltningen som behöver prioriteras. Strategin ska innefatta följande områden:

- hur samverkan mellan myndigheter, kommuner och landsting samt näringsliv och organisationer kan förbättras och hur ansvaret mellan dessa ska fördelas, bl.a. ska sektorsvisa samverkansansvariga myndigheter föreslås,
- hur den offentliga sektorns försörjning av elektroniska legitimationer, dvs. hanteringen av identifiering och underskrifter, bör genomföras i framtiden med utgångspunkt i rapporten Säkert elektroniskt informationsutbyte och säker hantering av elektroniska handlingar (Verva 2008:12),
- hur teknisk samverkansförmåga mellan olika system, s.k. interoperabilitet, kan komma till stånd på förvaltningsgemensam nivå och på sektorsnivå,
- hur standardisering och eventuella systemväxlar (växlar för automatisk konvertering mellan standarder och format) bör användas vid utvecklingen av e-förvaltning,
- hur den offentliga sektorns utveckling av e-tjänster bör stödja övergången till ny teknik som t.ex. övergången till "IPv6", dvs. ett nytt system för tilldelning av Internets IP-adresser,
- hur en koncentration av administrativa stödtjänster kan ske inom statsförvaltningen,
- hur myndigheterna i framtiden bör driva, utbyta eller köpa och sälja IT-tjänster inom den statliga sektorn samt i samband med tjänsteexport,
- hur samverkan kring e-förvaltningsarbete inom sektorer kan främjas,

- hur fler e-tjänster för medborgare och företagare kan utvecklas, framför allt sådana tjänster som integrerar flera myndigheters processer i användarvänliga gränssnitt, och hur myndigheters servicenivå för e-tjänster bör regleras samt
- hur IT-utvecklingen kan skapa möjligheter till förbättrad service för medborgare och näringsliv i gles- och landsbygd, med beaktande av lokala förutsättningar samt medborgares olika behov.

Koordinering av arbetet med e-förvaltning

Delegationen ska löpande samla in information om planerade och pågående e-förvaltningsprojekt som är av strategisk natur, dvs. projekt som påverkar förvaltningens samlade utvecklingsinriktning. En utgångspunkt i detta arbete ska vara den rapport som Verva, på uppdrag av regeringen, tog fram på området – 69 myndigheter redovisar 915 strategiska insatser för utveckling av e-förvaltning (Verva 2008:14). Delegationen ska utifrån denna information sammanställa och analysera myndigheternas e-förvaltningsprojekt. Delegationen ska verka för att regeringens förvaltningspolitiska mål vägs in i planeringen och genomförandet av de viktigaste e-förvaltningsprojekten och verka för att dubbelarbete undviks. Delegationen ska årligen redovisa en sammanställning av myndigheternas planerade och pågående e-förvaltningsprojekt samt bedöma om de projekten understöder de förvaltningspolitiska mål som regeringen har satt upp. Delegationen ska vidare i sina rapporter redovisa goda förebilder inom e-förvaltningen.

Uppföljning av det samlade arbetet med e-förvaltning

Delegationen ska från och med 2010, utifrån de förvaltningspolitiska målen, och de mål som regeringen kan komma att besluta på området, följa upp myndigheternas samlade arbete med e-förvaltning. Arbetets konsekvenser för brukarna ska beskrivas och analyseras.

Indikatorer för uppföljning ska utarbetas. Vid utarbetandet av indikatorer angående service, förvaltningens interna effektivitet och administrativ börda ska samråd ske med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (TUA). Vad gäller indikatorer på andra områden ska delegationen samråda med andra berörda myndigheter.

Delegationen ska ta fram förslag på metoder för hur planerade besparingar i myndigheternas e-förvaltningsarbete i högre grad kan realiseras och tas till vara.

Koordinering av IT-standardiseringsarbete

Delegationen ska samordna den statliga förvaltningens IT-standardiseringsarbete avseende e-förvaltning. Delegationen ska se till att metod- och expertstöd i IT-standardiseringsfrågor inom den statliga förvaltningen tillhandahålls, också när det gäller begreppsstandarder. Arbetet ska utföras i samverkan med SKL. Samordningen av IT-standardiseringsarbetet ska främja användningen av öppna standarder. Delegationen ska beakta det IT-standardiseringsarbete som pågår på internationell nivå.

Stöd till regeringen i det internationella arbetet

Delegationen ska bistå regeringen i EU-samarbetet och i det internationella arbetet med frågor om e-förvaltning.

Delegationen ska bistå regeringen vid beredningen av svenska ståndpunkter i EU och andra mellanstatliga organ i ärenden som rör standarder och standardisering på IT-området. Delegationen ska leda och samordna ett IT-standardiseringsråd med företrädare för de viktigaste intressenterna i staten, kommuner och landsting samt i intresseorganisationer och företag. Delegationen ska följa utvecklingen på området och delta i diskussioner och informationsutbyte om frågor som rör det internationella arbetet med standardiseringsfrågor på IT-området. Dessa ärenden kan beröra olika samhällssektorer och delegationens uppdrag kan i denna del komma att beröra frågor som inte enbart avser e-förvaltning.

E-nämndens och Vervas vägledning och rapporter

Delegationen ska inventera och vid behov utveckla den tidigare E-nämndens och dåvarande Vervas vägledning och rapporter på det aktuella området.

Uppdragets genomförande

I frågor som rör den strategiska utvecklingen av elektronisk förvaltning ska delegationen löpande rapportera till den interdepartementala arbetsgruppen för elektronisk förvaltning (dnr Fi2007/1981) och vid behov även till statssekreterargruppen för e-förvaltning.

Delegationen ska tillkalla en arbetsgrupp bestående av ansvariga för strategiska e-förvaltningsprojekt, eller motsvarande verksamhetsutvecklare, som arbetar på myndigheter eller organisationer som deltar i delegationens arbete.

Vid behov ska delegationen även tillkalla en referensgrupp bestående av företrädare för näringsliv, forskare och brukare för att ta del av deras kunskaper och vidgade perspektiv på delegationens arbete.

Det är angeläget att utvecklingsarbetet avseende e-förvaltningen sker i samverkan med SKL. Samarbetet ska inriktas mot att nå en samsyn mellan staten, landsting och kommuner kring strategiskt viktiga e-förvaltningsfrågor. Samverkan ska också ske med näringslivet bl.a. inom standardiseringsarbetet i likhet med vad som anges i Riktlinjerna till statssekreterargruppen för e-förvaltning (Fi2007/1981).

I syfte att koordinera det strategiska e-förvaltningsarbetet och för att stärka pågående reformer inom e-förvaltningen, ska delegationen föra en dialog kring samordning av pågående insatser med berörda myndigheter.

Delegationens arbete ska genomföras i samråd med de myndigheter som har särskilda uppgifter inom IT-säkerhetsområdet, bl.a. MSB samt Post- och telestyrelsen (PTS). Delegationen ska också samråda med MSB i frågor om elektronisk identifiering och underskrift.

Redovisning

Delegationen ska inledningsvis ta fram förslag till en strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning som ska lämnas till regeringen senast den 30 september 2009 (Finansdepartementet).

Delegationen ska med början 2010 redovisa sitt arbete till regeringen (Finansdepartementet) senast den 20 mars respektive den 1 oktober varje år.

Ett förslag till hur arbetet kan föras vidare i ett längre perspektiv ska lämnas senast den 20 mars 2014.

En slutredovisning av arbete ska lämnas senast den 31 december 2014.

Delegationen ska, utöver vad som i kommittéförordningen (1998:1474) föreskrivs om konsekvensbedömningar, beskriva konsekvenser för användare av e-tjänster.

Delegationen ska också redovisa till regeringen om den i sitt arbete identifierar regelverk som på ett olämpligt sätt hindrar elektroniskt informationsutbyte. Vid behov ska delegationen lämna förslag till författningsändringar.

Delegationen ska hålla berörda centrala arbetsorganisationer informerade om arbetet och ge dem möjlighet att framföra synpunkter.

Det är regeringens avsikt att utvärdera delegationens verksamhet innan 2014.

(Finansdepartementet)

Tilläggsdirektiv 2010:32

Beslut vid regeringssammanträde den 25 mars 2010.

Utvidgning av uppdraget

E-delegationen har tidigare fått i uppdrag att bl.a. koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt. Utöver det ursprungliga uppdraget ges delegationen i uppdrag att främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av handlingar. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i den lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen som föreslås i propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175). Delegationen ska även inom ramen för sitt uppdrag att utveckla vägledningar ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier exempelvis webbforum och bloggar.

E-delegationens ursprungliga uppdrag

Regeringen beslutade den 26 mars 2009 att ge en kommitté i uppdrag att bl.a. koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt samt följa upp dess effekter för medborgare, företagare och medarbetare. Ytterligare uppgifter är att koordinera vissa IT-standardiseringsfrågor och att bistå regeringen i det internationella arbetet på området. Syftet är att stärka utvecklingen av e-förvaltningen och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning (dir. 2009:19). Kommittén har antagit namnet E-delegationen (Fi 2009:01).

Vidareutnyttjande av offentlig information

Information som samlas in eller framställs av myndigheter har ofta användningsområden utanför den offentliga förvaltningen. Det finns flera exempel på information hos myndigheter som kan användas kommersiellt. Väderinformation kan t.ex. användas för kommersiella vädertjänster och kartinformation och annan geografisk information kan användas för t.ex. GPS-tjänster. Ytterligare ett exempel är den officiella statistiken. Offentlig information från svenska myndigheter vidareutnyttjas sedan länge i betydande omfattning för såväl kommersiella som ideella ändamål. Eftersom svenska myndigheter har betydande informationstillgångar av hög kvalitet i elektronisk form är potentialen för vidareutnyttjande stor.

Det är enligt regeringens mening viktigt att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från myndigheter för både kommersiella och ideella ändamål.

PSI-direktivet

Europaparlamentet och rådet antog den 17 november 2003 ett direktiv (2003/98/EG) om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet)¹⁶. Direktivet innehåller en uppsättning minimiregler för vidareutnyttjande av handlingar som finns hos myndigheter och vissa andra organ. Syftet med direktivet är att skapa förutsättningar för en europeisk informationsmarknad genom att genomföra ett minimum av harmonisering och anta en allmän ram för villkor för vidareutnyttjande av handlingar som produceras inom den offentliga förvaltningen. Direktivet skulle vara genomfört i medlemsstaterna den 1 juli 2005. Direktivet har delvis genomförts genom förordningen (2008:31) om villkor vid vidareutnyttjande av information från statliga myndigheter.

I propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175) föreslås en lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Genom den föreslagna lagen genomförs PSI-direktivet i svensk rätt.

¹⁶ EGT L 345, 31.12.2003, s. 90, Celex 32003L0098.

Riktlinjer för användning av s.k. sociala medier

E-delegationen redogör i sitt delbetänkande Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning (SOU 2009:86) för den ökade internetkompetensen hos medborgare och företag. Myndigheterna har samtidigt börjat använda s.k. sociala medier för att fånga upp användarnas behov i syfte att utveckla sina tjänster. Enligt delegationen bör en sådan utveckling främjas.

Uppdraget

Vidareutnyttjande av information

Delegationen ges i uppdrag att, med utgångspunkt i den föreslagna lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

I sitt arbete för att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information ska delegationen verka för erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning om goda exempel på hur information kan tillhandahållas. Delegationen ska undersöka hur information praktiskt och tekniskt kan tillhandahållas för automatiserade uttag i de fall uttag i sådan form är tillåtet och den berörda myndigheten har bedömt att utlämnande av informationen i elektronisk form är lämpligt. Delegationen ska i detta arbete särskilt uppmärksamma behovet av skydd för den personliga integriteten. När det gäller frågor om utlämnande av handlingar i elektronisk form ska delegationen dessutom beakta de överväganden och förslag som redovisas i E-offentlighetskommitténs slutbetänkande Allmänna handlingar i elektronisk form – offentlighet och integritet (SOU 2010:4).

I PSI-direktivets artikel 8.2 anges att myndigheterna ska uppmuntras att använda standardiserade licenser. Delegationen ska bedöma på vilka områden och för vilken typ av handlingar sådana standardiserade licenser kan behövas och vilka frågor de bör reglera. Delegationen ska, om den bedömer att det behövs, i samråd med berörda myndigheter utarbeta sådana standardiserade licenser och föreslå hur de ska hanteras i framtiden.

Vidare ska delegationen verka för att myndigheterna på ett ändamålsenligt sätt informerar om vilka handlingar som finns hos

myndigheten och som tillhandahålls för vidareutnyttjande. Delegationen ska utveckla former för att tillgängliggöra informationen om handlingar för vidareutnyttjande i en samlad form, t.ex. på en gemensam webbplats. Delegationen ska i detta arbete säkerställa att skyddet för den personliga integriteten kan upprätthållas.

Delegationen ska särskilt uppmärksamma förutsättningarna för mindre och nyetablerade företag att få tillträde till marknaden för offentlig information.

Delegationen ska följa utvecklingen på området och bedöma behovet av ytterligare förvaltningsgemensamma insatser. Delegationen ska utreda om någon myndighet behöver ges stödjande, vägledande, samordnande eller andra uppgifter på området.

Riktlinjer för användning av sociala medier

Delegationen ska inom ramen för sitt uppdrag att utveckla vägledningar även ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier, t.ex. Facebook och Twitter. Delegationen ska i detta arbete särskilt beakta rättsliga aspekter på sådan användning.

Uppdragets genomförande

Uppdraget ska genomföras i samråd med berörda myndigheter.

Delegationen ska särskilt samråda med Datainspektionen och Riksarkivet. När det gäller arbetet att främja, leda och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information ska delegationen även samråda med Ekonomistyrningsverket och Statskontoret samt på lämpligt sätt med andra aktörer t.ex. näringslivet.

Delegationen ska inte föreslå ändringar i grundlag.

Arbetet ska redovisas i de rapporter som delegationen enligt sina direktiv ska lämna den 1 mars och den 1 oktober varje år.

(Finansdepartementet)

Bakgrundsmaterial

På delegationens webbplats www.edelegationen.se återfinns bland annat följande information:

- Delegationens samtliga betänkanden
- Vägledningar och riktlinjer
- Översikt över strategiska e-förvaltningsprojekt
- Översikt över internationella e-förvaltningsprojekt
- Genomförda och pågående förstudier och projekt
- Uppföljning av myndigheternas arbete med e-förvaltning
- Förteckning över delegationens ledamöter och experter
- Förteckning över delegationens arbetsgrupp och övriga grupper
- Kontaktuppgifter till delegationens sekretariat
- Remisser och remissyttranden

Statens offentliga utredningar 2013

Kronologisk förteckning

1. Förändrad hantering av importmoms. Fi.
2. Patientlag. S.
3. Trängselskatt – delegation, sanktioner och utländska fordon. Fi.
4. Tillstånd och medling. Ju.
5. Djurhållning och miljön
– hantering av risker och möjligheter med stallgödsel. L.
6. Att förebygga och hantera finansiella kriser. Fi.
7. Skärpningar i vapenlagstiftningen. Ju.
8. Den svenska veteranpolitiken
Statligt bidrag till frivilliga organisationer som stödjer veteransoldater och anhöriga. Fö.
9. Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning. Fi.
10. Rätta byggfelen snabbt!
– med effektivare förelägganden och försäkringar. S.
11. Kunskapsläget på Kärnavfallsområdet 2013. Slutförvarsansökan under prövning; kompletteringskrav och framtidsalternativ. M.
12. Goda affärer – en strategi för hållbar, offentlig upphandling. Fi.
13. Ungdomar utanför gymnasieskolan
– ett förtydligt ansvar för stat och kommun. U.
14. En översyn inom Sevesoområdet
– förslag till en förstärkt organisation för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Fö.
15. För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning. U.
16. Effektivare konkurrenstillsyn. N.
17. Brottmålsprocessen. Ju.
18. Regeringsbeslut av ett statsråd – SRÅ. Fö.
19. Mera glädje för pengarna. Ku.
20. Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå – en översyn för ökad individanpassning och effektivitet. U.
21. Internationell straffverkställighet. Ju.
22. Så enkelt som möjligt för så många som möjligt
– samordning och digital samverkan. N.

Statens offentliga utredningar 2013

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Tillstånd och medling. [4]
Skärpningar i vapenlagstiftningen. [7]
Brottmålsprocessen. [17]
Internationell straffverkställighet. [21]

Försvarsdepartementet

Den svenska veteranpolitiken
Statligt bidrag till frivilliga organisationer
som stödjer veteransoldater och anhöriga.
[8]
En översyn inom Sevesoområdet
– förslag till en förstärkt organisation för
att förebygga och begränsa följderna av
allvarliga kemikalieolyckor. [14]
Regeringsbeslut av ett statsråd – SRÅ. [18]

Socialdepartementet

Patientlag. [2]
Rätta byggfelen snabbt!
– med effektivare förelägganden och
försäkringar. [10]

Finansdepartementet

Förändrad hantering av importmoms. [1]
Trängselskatt – delegation, sanktioner och
utländska fordon. [3]
Att förebygga och hantera finansiella kriser.
[6]
Riksbankens finansiella oberoende och
balansräkning. [9]
Goda affärer – en strategi för hållbar, offentlig
upphandling. [12]

Utbildningsdepartementet

Ungdomar utanför gymnasieskolan
– ett förtydligt ansvar för stat och
kommun. [13]
För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning.
[15]
Kommunal vuxenutbildning på
grundläggande nivå – en översyn för ökad
individanpassning och effektivitet. [20]

Landsbygdsdepartementet

Djurhållning och miljön
– hantering av risker och möjligheter med
stallgödsel. [5]

Miljödepartementet

Kunskapsläget på Kärnavfallsområdet 2013.
Slutförvarsansökan under prövning;
kompletteringskrav och framtidsalternativ.
[11]

Näringsdepartementet

Effektivare konkurrenstillsyn. [16]
Så enkelt som möjligt för så många som möjligt
– samordning och digital samverkan. [22]

Kulturdepartementet

Mera glädje för pengarna. [19]